

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

Obchodná fakulta

Evidenčné číslo: 102002/I/2023/36122163606801924

**UDRŽATELNÝ MARKETING A SPOLOČENSKY
ZODPOVEDNÉ INVESTOVANIE**

Diplomová práca

2023

Bc. Michaela Batromij

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
Obchodná fakulta

UDRŽATEĽNÝ MARKETING A SPOLOČENSKY
ZODPOVEDNÉ INVESTOVANIE
Diplomová práca

Študijný program: marketingový a obchodný manažment
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra marketingu
Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Milan Oreský, PhD.

Bratislava, 2023

Bc. Michaela Batromij

Abstrakt

BATROMIJ, Michaela.: *Udržateľný marketing a spoločensky zodpovedné investovanie* – Ekonomická univerzita v Bratislave.

Obchodná fakulta; Katedra marketingu. – doc. Ing. Milan Oreský, PhD. - Bratislava: OF EU, 2023, 82 s.

Záverečná práca je vypracovaná na tému **Udržateľný marketing a spoločensky zodpovedné investovanie**. Cieľom diplomovej práce je spracovanie prehľadu o aktuálnych podmienkach zeleného investovania vo finančnej oblasti. Na základe poznania podmienok regulátora v tejto oblasti spracujeme rozbor s využitím dát získaných marketingovým prieskumom a spracujeme návrhy a odporúčania na zlepšenie marketingovej komunikácie bankových spoločností s cieľom zvýšiť intenzitu a kvalitu ich zákazníckej orientácie v oblasti kapitálového trhu.

V prvej kapitole záverečnej práce sme sa venovali teoretickým poznatkom Parížskej dohody, Agendy 2030 a ekologickému dohovoru. Tiež sme teoreticky popísali európsky systém finančného dohľadu a tretej časti prvej kapitoly sme sa zamerali na marketing ESG produktov a udržateľný marketing. V druhej a tretej kapitole sme sa venovali cieľu našej práce a metodike práce aj skúmania. Vysvetlili sme si metodiku práce, ktorou sme postupovali v našom výskume. Opísali sme charakteristiku objemu skúmania, pracovné postupy, spôsob získavania údajov a ich zdroje, použité metódy vyhodnotenia a interpretácie výsledkov. V poslednej kapitole sme vyhodnotili výsledky práce vo forme tabuliek a grafov, ako aj slovným zhodnotením a v závere kapitoly sme odporučili vhodné alternatívy na zlepšenie procesu bankám s cieľom zvýšiť intenzitu a kvalitu ich zákazníckej orientácie v oblasti kapitálového trhu ESG fondov.

Kľúčové slová:

ESG, marketing, udržateľné investovanie, kapitálový trh, NBS, ESMA, greenwashing, udržateľný marketing.

Abstract

BATROMIJ, Michaela.: *Sustainable marketing and socially responsible investing* – University of Economics in Bratislava.

Faculty of Commerce; Department of Marketing – Supervisor: doc. Ing. Milan Oreský, PhD.
– Bratislava: OF EU, 2023, 82 p.

The topic of diploma thesis is *Sustainable marketing and socially responsible investing* with a focus on processing an overview of the current conditions of green investments. Based on the knowledge of regulatory conditions in this area, an analysis will be processed using data obtained from the marketing survey and we will propose recommendations for improving the marketing communication of banking companies with aim of increasing the intensity and quality of customers' awareness of the capital market.

The first chapter of this thesis is aimed on the theoretical understanding of the Paris Agreement, the 2023 Agenda and the Green deal. In the first chapter is also description of the European system of financial supervision and this chapter ends by the explanation of the marketing of ESG products and sustainable marketing. The content of the second and third chapter is processing of the objectives of this thesis, research methodology and the research itself. We have described the characteristics of the research volume, work procedures, method of obtaining data and their sources, used methods of evaluation and interpretation of results. In the last chapter, we evaluated the results of the work in the form of tables and graphs, as well as verbal evaluation, and at the end of the chapter we recommended suitable alternatives for improving the process to banks in order to increase the intensity and quality of their customer orientation in the area of the capital market of ESG funds.

Key words:

ESG, sustainable marketing, green investments, greenwashing, ESMA, NBS.

Obsah

Zoznam ilustrácií	6
Zoznam tabuliek	7
Zoznam grafov	8
ÚVOD	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	11
1.1 Parížska dohoda, Agenda 2030, Európsky ekologický dohovor	12
1.1.1 Parížska dohoda o zmene klímy	12
1.1.2 Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj	14
1.1.3 Európsky ekologický dohovor	15
1.2 Environmentálne, spoločenské faktory a faktory dobrej správy	20
1.2.1 Európsky systém finančného dohľadu	24
1.3 Osobitosti ESG marketingu	29
1.4 Východiská udržateľného marketingu a jeho nástroje	33
2 Cieľ práce	39
3 Metodika práce a metódy skúmania	40
3.1 Charakteristika objemu skúmania	40
3.2. Pracovné postupy	40
3.3 Použité metódy	41
4 Výsledky práce a diskusia	43
4.1 Súčasný regulačný rámec Národnej banky Slovenska	43
4.2 Marketingová komunikácia bánk cez webové stránky	50
4.3 Vyhodnotenie porovnania webových stránok bánk a ESG fondov	61
4.4 Výsledky primárneho výskumu	64
4.5 Vyhodnotenie výskumných otázok a hypotézy.	73
4.6 Odporúčania pre banky	74
Záver	77
Zoznam bibliografických odkazov	80

Zoznam ilustrácií

Obrázok 1 Ciele Agendy 2030.....	15
Obrázok 2 Európsky ekologický dohovor	17
Obrázok 3 Klimatické dohody	19
Obrázok 4 Skratka ESG	20
Obrázok 5 ESG rozdelenie aspektov	22
Obrázok 6 Rozdelenie ESG fondov.....	23
Obrázok 7 Logo Európskeho orgánu dohľadu nad kapitálovým trhom	24
Obrázok 8 Regulácia ESAs.....	26
Obrázok 9 Oblasti ovplyvnené ESG reguláciou	27
Obrázok 10 Vzor predzmluvného zverejnenia ESG fondov	44
Obrázok 11 Vzor predzmluvného zverejnenia alokácie aktív	45
Obrázok 12 Zosúladenie investícií s taxonómiou.....	45
Obrázok 13 Vzor predzmluvného zverejnenia ESG fondov	46
Obrázok 14 Vzor predzmluvného zverejnenia ESG fondov	47
Obrázok 15 Vzor predzmluvného zverejnenia zosúladenia s taxonómiou.....	47
Obrázok 16 Vzor odkazu na hypertextové prepojenie o produkte	48
Obrázok 17 Ukazovatele rizika investície v 365.invest.....	54
Obrázok 18 Ukazovatele rizika investície v Slovenskej sporiteľni	56
Obrázok 19 Ukazovatele rizika investície VUB.....	58
Obrázok 20 Ukazovatele rizika investície v Tatrabanke	60

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Ciele EÚ pre obnoviteľnú energiu a emisie skleníkových plynov.....	13
Tabuľka 2 Zoznam ESG fondov v SR.....	51
Tabuľka 3 Náklady investície v priebehu času v 365.bank	55
Tabuľka 4 Náklady investície v priebehu času v Slovenskej sporiteľni.....	57
Tabuľka 5 Náklady investície v priebehu času vo VUB	58
Tabuľka 6 Náklady investície v priebehu času v Tatrabanke	61

Zoznam grafov

Graf 1 Podiel fondov podľa klasifikácie SFDR k 31.12.2022 (%).....	52
Graf 2 Podiel ESG fondov podľa jednotlivých správcovských spoločností k 31.12.2022 (%).....	53
Graf 3 Priemerná ročná výkonnosť ESG fondov v SR (%).....	53
Graf 4 Celkové náklady po 1 roku investovania.....	62
Graf 5 Celkové náklady po 4. a 5. roku	63
Graf 6 Vývoj čistých predajov ESG fondov (% z NAV)	63
Graf 7 Redemácie investorov všetkých spoločností za sledované obdobie v r.2022	64
Graf 8 Vek respondentov	66
Graf 9 Skutočné a očakávané hodnoty hypotézy 1	67
Graf 10 Prehľad ESG investícií respondentov.....	69
Graf 11 Test vhodnosti a primeranosti	70
Graf 12 Preferencie zelenosti.....	71
Graf 13 Oblasť investovania respondentov	71
Graf 14 Spokojnosť s investovaním do ESG fondov.....	72

ÚVOD

V dnešnej dobe sa kladie veľký dôraz na spokojnosť klientov a spoločnosti ponúkajúce svoje produkty a služby zisťujú, že je potrebné popri kvalite zameranej na spokojnosť klientov ponúknuť klientom aj portfólio produktov zamerané na udržateľnosť. Udržateľnosť sa stala novým trendom posledných rokov a tak ako v iných odvetviach aj odvetvie bankovníctva tento trend zodpovednosti a ochrany životného prostredia zaznamenalo a rozšírilo aj do sveta investovania. Banky ponúkajú svojim klientom čoraz populárnejšie tzv. ESG teda zelené fondy, ktoré sú považované za udržateľné a spoločensky zodpovedné fondy. Čoraz viac klientov bánk vyhľadáva zelené fondy aj napriek zisteniu, že investovanie do zelených fondov im neprinesie tak vysoký výnos ako investovaním do iných nezelených fondov. To, že investujú do udržateľných a spoločensky zodpovedných fondov má pre nich vyššiu spoločenskú hodnotu ako výška zisku. Banky samozrejme vnímajú tento nový trend aj v optike udržania klientely, ktorá rozmýšľa v tomto ohľade zodpovednejšie a je potrebné aby vedeli klientelu bažiacu po týchto produktoch uspokojiť a ponúknuť im vhodné portfólio na investovanie. Zároveň je nutné, aby banky dokázali nielen poskytnúť produkt svojim klientom, ale aby dokázali investície klientov ako delegované subjekty správcovských spoločností aj ochrániť voči neprimeranej strate a poskytnúť im služby v súlade s regulatívnou legislatívou národnej banky. Je známe, že pracovníci bánk sa správajú voči svojim klientom v predpokladanom štandarde, čo znamená správať sa profesionálne, milo, ústretovo a s dostatkom potrebných odborných vedomostí. Veľký dôraz sa kladie aj na etický bankový kódex a spokojnosť klientov, ktorým banka svoje produkty ponúka. Pri poskytovaní ponuky fondov a služieb s nimi súvisiacimi je spokojnosť klientov ešte citlivejšie vnímaná, pretože klienti vnímajú svoje investície z rôznych uhlov, niektorí by radi investovali konzervatívne, iní zase radi riskujú. Úlohou banky, ktorá zastrešuje v tomto smere úlohu správcu je správne navrhnuť klientovi produkt na mieru. Aby pracovník banky dokázal identifikovať aký produkt je pre klienta najvhodnejší, je nutné, aby s každým klientom pred predajom akéhokoľvek investičného produktu zistil prostredníctvom testu vhodnosti a primeranosti úroveň investičných vedomostí klienta. Až na základe zistených výsledkov z testu vhodnosti a primeranosti môže byť klientovi ponúknutý produkt v jeho kategórii na mieru. Tento spôsob testovania klientely zabezpečí to, aby banka neponúkala klientom s nedostatkom informácií o kapitálovom trhu investičný produkt, z investovania do ktorého

môže vzniknúť aj investičná strata a klient by o tejto hypotetickej strate nemal dostatok vedomostí a schopnosti porozumieť jej vopred. Rovnakým spôsobom sa posudzujú u klienta aj udržateľné a spoločensky zodpovedné fondy, hlavne či vie do akých fondov má záujem investovať a či má o týchto fondoch dostatok informácií a zároveň do akých konkrétnych fondov by investovať mal záujem.

Cieľom diplomovej práce je spracovanie prehľadu o aktuálnych podmienkach zeleného investovania vo finančnej oblasti. Na základe poznania podmienok regulátora v tejto oblasti spracujeme rozbor s využitím dát získaných marketingovým prieskumom a spracujeme návrhy a odporúčania na zlepšenie marketingovej komunikácie bankových spoločností s cieľom zvýšiť intenzitu a kvalitu ich zákazníckej orientácie v oblasti kapitálového trhu.

V našej diplomovej práci sa zameriame na hodnotenie kvality prístupu pracovníkov bánk voči potenciálnym klientom (investorom) pri predaji spoločensky zodpovedných a udržateľných fondov. V prvej kapitole sa venujeme teoretickým poznatkom udržateľného a spoločensky zodpovedného investovania, marketingu finančných inštitúcií a prostrediu regulátora, teda makro aspektom prostredia, ktoré na udržateľné investovanie vplyva. V druhej a tretej kapitole sa venujeme cieľu práce a metodike práce a skúmania. Vysvetľujeme metodiku práce, ktorou postupujeme v našom výskume a opisujeme charakteristiku objemu skúmania, pracovné postupy, spôsob získania údajov a použité metódy vyhodnotenia a v poslednom rade interpretujeme výsledky. Záverom vyhodnocujeme výsledky práce formou tabuliek a grafov s patričným slovným opisom a odporúčame vhodné alternatívy pre banky na zlepšenie procesu predaja investičných produktov.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Pred pár rokmi pojmy ako zelené, sociálne alebo udržateľné dlhopisy neexistovali. Prvý zelený dlhopis bol vydaný Európskou investičnou bankou (EIB) v roku 2007 a svetová banka (WB) vydala svoje zelené dlhopisy v roku 2008.¹ Až po podpísaní Parížskej dohody² v roku 2016 nastal značný nárast zelených dlhopisov.

V dnešnej dobe sa o „zelené dlhopisy“ teda cenné papiere, z ktorých sú financované projekty zamerané na skvalitnenie životného prostredia bijú najväčší renomovaní investori na svete. Profesionálni investori čoraz viac preferujú investovanie s environmentálnym rozmerom investícií. Vznikla nová generácia investorov, pre ktorých už nepútajú pozornosť iba finančné ukazovatele a ziskovosť investície, ale aj aspekt ohľadu na životné prostredie, zamestnancov spoločnosti a ako sa daná spoločnosť do ktorej investujú stavia k otázke sociálnej zodpovednosti.

Pri tradičných emisiách dlhopisov je možné finančné prostriedky zo zisku použiť na akýkoľvek účel a štáty môžu ich vydaním požičané finančné prostriedky použiť na splatenie iných dlhov, financovať z nich štrukturálne reformy, kryť štátne dlhy. Spoločnosti môžu emisiou dlhopisov získať kapitál na svoj ďalší rast alebo investovať do modernizácie. Oproti tradičným dlhopisom môžu byť výnosy zo zelených dlhopisov použité iba na investície, ktoré sú v súlade s environmentálnymi cieľmi, akými sú:³

- zmierňovanie dôsledkov klimatickým zmien,
- prispôsobenie sa zmene klímy,
- udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov,
- prechod k obehovému hospodárstvu a predchádzanie vzniku odpadov a ich recyklácia,
- prevencia a obmedzovanie znečisťovania,
- ochrana zdravých ekosystémov.

¹ NBS.SK. *Zelená Európa*. Dostupné na internete: <https://nbs.sk/aktuality/zelena-europa/>

² UNITED NATIONS CLIMATE CHANGE. *The Paris Agreement*. Dostupné na internete: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>

³ PARTNERS. *Zelené dlhopisy: Revolúcia made in Europe*. Dostupné na internete: <https://www.partnersgroup.sk/o-spolocnosti/komentare/zelene-dlhopisy-revolucia-made-europe>

Ako je vyššie špecifikované, zelené dlhopisy sa od tradičných dlhopisov odlišujú tým, že výnos z investície môže byť použitý len v súlade s environmentálnymi cieľmi, aby mohli byť klasifikované ako „zelené“. Kritéria klasifikácie sú uvedené v zásadách zelených dlhopisov (GBP), ktoré určuje Medzinárodná asociácia kapitálového trhu (ICMA).⁴

Aby sme si mohli lepšie predstaviť koncept udržateľného investovania spoločensky zodpovedných investícií, je dôležité najprv bližšie vysvetliť aspekty zeleného investovania. V nasledujúcich kapitolách sa budeme venovať vzniku udržateľného rozvoja, vysvetleniu ESG aspektov, marketingu bánk, ktoré na základe ESG aspektov ponúkajú produkty investorom a priblížime prostredie hlavného regulátora EÚ (ESMA), aby sme bližšie špecifikovali aj dopady regulátora na zelený marketing.

1.1 Parížska dohoda, Agenda 2030, Európsky ekologický dohovor

1.1.1 Parížska dohoda o zmene klímy

V roku 2016 bola prijatá Parížska dohoda o zmene klímy a Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie Spojených národov.

Parížska dohoda⁵ predstavuje akčný plán na obmedzenie globálneho otepľovania, ktorej dodržiavaním od roku sa krajiny Európskej únie rozhodli udržať globálne otepľovanie na bezpečnej úrovni. Hlavným záväzkom je, aby Európska únia bola do roku 2050 klimaticky neutrálna. Týmto aktom je snaha predísť zhoršeniu klimatickej situácie vo svete, preto sa v roku 2015 uskutočnila konferencia OSN v Paríži o zmene klímy, výsledkom čoho bola už spomenutá Parížska dohoda. Jedná sa o prvý dokument týkajúci sa globálne dohody zmeny podnebia a muselo ju prijať aspoň 55 krajín, ktoré sú zodpovedné za min. 55 % emisií vo svete. Dňa 04. novembra 2016 nadobudla dohoda platnosť pre 195 krajín a stanovil sa plán týkajúci sa postupov, ktoré majú dopad na globálne otepľovanie. Parížskou dohodou sa predstavil akčný plán na obmedzenie globálneho otepľovania, ktorým sa dohodli nasledovné ciele:

- **dlhodobý cieľ**, ktorým sa vlády krajín dohodli, že udržia zvyšovanie globálnej priemernej teploty výrazne pod 2 °C v porovnaní s pred industriálnymi úrovňami a tiež že budú usilovať obmedziť uvedené zvyšovanie na 1,5 °C,

⁴ NBS.SK. *Zelená Európa*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://nbs.sk/aktuality/zelena-europa/>

⁵ Európska rada. *Parížska dohoda o zmene klímy*. [online]. [cit. 2023-03-11]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/climate-change/paris-agreement/>

- krajiny predložili komplexné národné akčné plány v oblasti klímy (NDC – vnútroštátne stanovené **príspevky**) zamerané na zníženie svojich emisií,
- krajiny sa dohodli, že každých päť rokov oznámia svoje akčné plány, pričom v každom ďalšom pláne si stanovia **ambicióznejšie ciele**,
- krajiny sa dohodli, že v záujme zabezpečenia transparentnosti a dohľadu národných bánk si budú vzájomne a aj verejnosti poskytovať informácie o tom, ako napredujú pri dosahovaní svojich cieľov, teda zabezpečia **transparentnosť**,
- členské štáty Európskej únie a ďalšie rozvinuté krajiny zo **solidarity** budú aj naďalej poskytovať finančné prostriedky na opatrenia týkajúce sa klímy s cieľom pomôcť rozvojovým krajinám znižovať emisie a získať odolnosť voči účinkom zmeny klímy.

Cieľom dohody ako je vyššie uvedené je udržať globálne otepľovanie výrazne pod 2°C a usilovať sa ho znížiť na 1,5°C. Účastníci dohody sa zaviazali obmedziť emisie skleníkových plynov s cieľom dosiahnuť ich nulové hodnoty do roku 2050. Odo dňa platnosti dohody sa účastníci dohody každých 5 rokov stretávajú, aby spolu zanalyzovali a vyhodnotili účinnosť zavedenia dohody, stanovili si nové ciele na ďalšie obdobie a aby informovali verejnosť o úspešnosti krokov a tiež o budúcich opatreniach na zlepšenie klímy.

Tabuľka 1 Ciele EÚ pre obnoviteľnú energiu a emisie skleníkových plynov (v percentách)

americký cieľ	obnoviteľný podiel spotreby energie (%)	zlepšenie energetickej účinnosti (%)	zníženie emisií skleníkových plynov od roku 1990 (%)
2017	17	17	22
2020	20	20	20
2030	32	32,5	40
2050	-	-	80 - 95

Zdroj: Dokument ECB. Klimatické zmeny a makro ekonomika

1.1.2 Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj

Agenda 2030⁶ pre udržateľný rozvoj je súhrn globálnych záväzkov, ktorými sa medzinárodné krajiny zaviazali, že budú reagovať na klimatické problémy súčasnosti a to najmä reagovať na zmenu klímy, chudoby, nerovnosti v ekonomickom a sociálnom svete a tiež v neudržateľnosti prevládajúcich vzorcoch výroby a spotreby. Všetky tieto spoločné prvky sú vzájomne a komplexne previazané a treba zabezpečiť, aby boli zásahy čo najefektívnejšie. Agenda bola prijatá členskými štátmi OSN a prijali ju štáty ako výzvu na spoločenský koordinovaný postup pri riešení globálnej výzvy.

Hlavy štátov, vlád a vysokí predstavitelia, ktorí sa stretli v sídle OSN v dňoch 25. – 27. septembra 2015, sa dohodli na cieľoch udržateľného rozvoja. Prijali rozhodnutie o komplexnom a rozsiahlom súbore univerzálnych a transformačných cieľov a súvisiacich čiastkových cieľoch zameraných na ľudí. Zaviazali sa vytrvalo pracovať na tom, aby celú Agendu implementovali do roku 2030 s cieľom dosiahnuť udržateľný rozvoj v jeho troch rozmeroch – ekonomickom, sociálnom a environmentálnom a to vyváženým a integrovaným spôsobom. Jednotlivé vlády nesú zodpovednosť za kroky a revíziu na národnej, regionálnej a globálnej úrovni v súvislosti s pokrokom, ktorý sa pri implementovaní cieľov a v nasledujúcich rokoch dosiahne. Agenda 2030 má bezprecedentný rozsah a význam a akceptujú ju všetky krajiny, platí pre všetkých a pre všetky úrovne rozvoja jednotlivých krajín a rešpektujúce národné politiky a priority.

Ciele Agendy 2030 boli hlavami štátov nastavené vo viacerých aspektoch udržateľnosti, ktoré majú vplyv na spoločnosť. Konkrétne ciele ku ktorým sa Agenda 2030 sú zobrazované v obrázku 1 a jedná sa hlavne o 17 konkrétnych cieľov, ktorými sa štáty zaviazali znížiť chudobu a hlad, zvýšiť kvalitu zdravia, života, zabezpečiť kvalitné vzdelanie, rodovú rovnosť, čistú vodu a hygienu. Zaviazali sa sprístupniť čistú energiu, dôstojnú prácu pre ľudí a všeobecný ekonomický rast, inovatívnosť a infraštruktúru, zníženie nerovnosti, zaviazali sa k udržateľnosti miest a komunít, k zodpovednej spotrebe a výrobe, ochrane klímy a života pod vodou aj na pevnine, k udržaniu mieru, spravodlivosti a k spájaniu sa v partnerstvách za udržanie vytýčených cieľov.

⁶Agenda 2030. *Pre udržateľný rozvoj*. [online]. [cit. 2023 03 31]. 2023. Dostupné na internete: <https://agenda2030.statistics.sk/Agenda2030/>

Zodpovednosť za Agendu 2030 na Slovensku má Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky spolu s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.

Na obrázku 1 sú zobrazené ciele Agendy 2030, ktoré si krajiny OSN stanovili naplniť do roku 2030 a patria tam ciele – žiadna chudoba, žiadny hlad, skvalitnenie zdravia a života, skvalitnenie vzdelávania, zachovanie rodovej rovnosti, zameranie sa na čistú vodu a hygienu a na dostupnosť a čistotu energií, dôstojnosť práce a ekonomický rast, ciele v priemysle, inováciách a infraštruktúre, zníženie nerovnosti, udržateľnosť miest a komunít, zodpovednosť v spotrebe a výrobe, ochrana klímy a života pod vodou a na pevnine, udržanie mieru, spravodlivosti a silných inštitúcií a vytvorenie partnerstiev na ciele.

Obrázok 1 Ciele Agendy 2030

Zdroj: Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

1.1.3 Európsky ekologický dohovor

Európsky ekologický dohovor je dokument, prostredníctvom ktorého sa naplánovalo do roku 2050 dosiahnuť cieľ – stať sa klimaticky neutrálnym kontinentom sveta.

Je odpoveďou na zmenu atmosféry, ktorá sa zohrieva a podnebie sa mení každým rokom. Ide o novú stratégiu rastu, ktorej cieľom je transformácia Európskej únie na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom,

ktoré efektívne využíva zdroje, kde budú do roku 2050 čisté emisie skleníkových plynov na nule a kde hospodársky rast nezávisí od využívania zdrojov. Jej cieľom je takisto ochraňovať, šetriť a zveľaďovať prírodný kapitál Európskej únie a chrániť zdravie a blaho občanov pred environmentálnymi rizikami a vplyvmi. Zároveň dohliada na to, aby bola táto transformácia spravodlivá a inkluzívna, aby sa kládol dôraz na ľudí a venovala sa pozornosť regiónom, priemyselným odvetviam a pracovníkom, ktorí budú čeliť najväčším výzvam. Dohovor je pakt, ktorý spája občanov všetkých názorových spektier, orgány verejnej správy, samosprávy, občianskej spoločnosti a priemyslu v úzkej spolupráci s inštitúciami a konzultačnými orgánmi Európskej únie.

Spoločným cieľom ekologického dohovoru⁷ je transformovať hospodárstvo a spoločnosť a vydať sa udržateľnou cestou, prijať v postavení globálneho lídra v oblastiach ako klimatické a environmentálne opatrenia, ochranu spotrebiteľov či práva pracovníkov. Tiež si ako cieľ stanovila Európska komisia týmto ekologickým dohovorom znížiť emisie, čo nie je vôbec jednoduchý cieľ a bude si vyžadovať rozsiahle verejné investície a posilnené úsilie a smerovanie súkromného kapitálu do klimatických a environmentálnych opatrení, pričom je potrebné vyhnúť sa odkázanosti na neudržateľné postupy. Európska únia stojí na čele medzinárodnej koordinácie budovania koherentného finančného systému, ktorým sa podporuje udržateľné riešenie a vznikajú tak počiatočné investície k udržateľnému a inkluzívnemu rastu. Európsky ekologický dohovor urýchľuje a podporuje transformáciu potrebnú vo všetkých faktoroch.

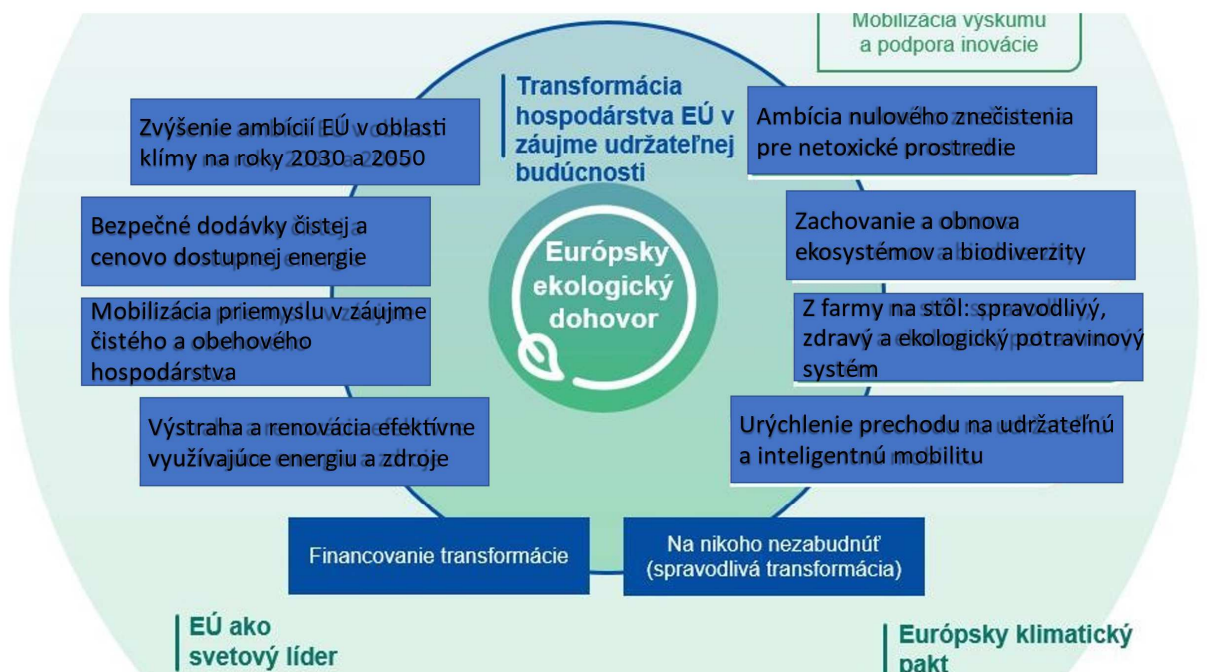
Ekologický dohovor je neoddeliteľnou súčasťou stratégie Európskej komisie na naplnenie Agendy 2030 a cieľov udržateľného rozvoja formulovaných OSN⁸ ako aj ostatných priorít, ktoré oznámila vo svojich politických usmerneniach predsedníčka Ursula von der Leyenová⁹. Európska komisia v rámci ekologického dohovoru orientuje svoj proces tak, aby boli zohľadnené všetky ciele udržateľného rozvoja OSN a aby ústredným prvkom hospodárskej politiky bola udržateľnosť a blaho občanov a tiež aby ciele udržateľného rozvoja boli kľúčovým aspektom pri tvorbe politík a činností Európskej únie.

⁷ Dokument Európsky ekologický dohovor. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex:52019DC0640>

⁸ United Nations. *Sustainable Development*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

⁹ Dokument ECB. Politické usmernenia zvolenej predsedníčky Ursuly von der Leyenovej: *Politické usmernenia pre budúcu Komisiu (2019 – 2024) – „Ambicióznejšia Únia: Môj plán pre Európu“*.

Nižšie zobrazená schéma zobrazuje jednotlivé prvky Európskeho ekologického dohovoru, ktorý je súčasťou predmetného dokumentu.

Obrázok 2 Európsky ekologický dohovor

Zdroj: právny dokument Európskej komisie (2019), vlastné spracovanie

Ekologický dohovor v rámci presadzovania ekologického financovania financií a investícií a zabezpečenia spravodlivej transformácie pomáha uspokojiť dodatočné potreby pre udržateľnú Európu. Tento plán kombinuje ciele financovanie na podporu udržateľných investícií a návrhy na zlepšenie podporného rámca, ktorý umožní ekologické investície.

Dohovor pripravil súbor udržateľných projektov, jedným z nich je napríklad aj Fond InvestEU¹⁰, ktorý aspoň 30 % svojich finančných prostriedkov z fondu použije na boj pre zmenu klímy. Projekty fondu sa preverujú z hľadiska udržateľnosti z pohľadu prínosu k naplneniu klimatických, environmentálnych a sociálnych cieľov. Fond zároveň posilňuje aj spoluprácu s národnými podpornými bankami a inštitúciami, ktoré podporujú celkovú ekologizáciu ich činností s cieľom dosiahnuť politické zelené ciele Európskej únie. V rámci revízie systému Európskej únie na obchodovanie s emisiami skúma Európska komisia okrem iného aj úlohu inovačných a modernizačných fondov, ktoré nie sú financované z dlhodobého

¹⁰ Invest EU. *About Invest EU*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: https://investeu.europa.eu/about-investeu_sk

rozpočtu Európskej únie. Cieľom je hlavne posilniť úlohu týchto fondov a zlepšiť ich účinnosť pri zavádzaní inovačných a klimaticky neutrálnych riešení v celej Európskej únii. Pri obchodovaní s emisiami, Európska komisia spolupracuje aj s Európskou investičnou bankou (EIB), národnými podpornými bankami a inštitúciami, ako aj s medzinárodnými inštitúciami. Európska investičná banka si stanovila vlastný cieľ, a to zdvojnásobiť do roku 2025 svoj cieľ v oblasti klímy z 25 % na 50 %, vďaka čomu sa stane európskou klimatickou bankou.

Pre bližšie vysvetlenie cieľov EIB¹¹ je potrebné uviesť, že trhy so zelenými dlhopismi rýchlo rástli vo veľkosti a pokrytí trhu, odkedy EIB v roku 2007 vydala prvé zelené dlhopisy, ktoré v júni 2019 predstavovali celkovú nesplatenú sumu približne 550 miliárd EUR (100 miliárd EUR od začiatku roka). Podľa Moody's²⁷ globálnej emisii do značnej miery dominovali emitenti so sídlom v Európe, Severnej Amerike a Ázii a Tichomorí, ale európski emitenti boli na čele so 40 % globálnych emisií v roku 2018, čo je mierny nárast z 37 % v roku 2017.

Stratégiou európskeho ekologického dohovoru je posilnenie základov udržateľných investícií, čo si bude vyžadovať najmä aby Európsky parlament a Rada prijali taxonómiu na klasifikáciu environmentálne udržateľných činností. Aspekt udržateľnosti sa musí začleniť do správy a riadenia spoločnosti, pretože mnohé spoločnosti sa ešte zameriavali a zameriavajú iba na krátkodobé finančné výsledky, a nie na svoju dlhodobú perspektívu a aspekty udržateľnosti. Zároveň je potrebné, aby spoločnosti a finančné inštitúcie ešte viac zverejňovali svoje klimatické a environmentálne údaje, aby boli investori plne informovaní o udržateľnosti svojich investícií. Európska komisia v súlade s uvedenými informáciami následne zverejní smernice a legislatívne nariadenia¹² o zverejňovaní nefinančných informácií s cieľom zabezpečiť náležité riadenie environmentálnych rizík a príležitostí na ich zmiernenie, ako aj s cieľom obmedziť s tým spojené transakčné náklady, bude podporovať podniky a ďalšie zainteresované strany vo vývoji štandardizovaných účtovných postupov prírodného kapitálu v rámci Európskej únie aj na medzinárodnej úrovni. Ďalším krokom komisie je, že investorom a spoločnostiam sa naskytnú väčšie príležitosti, aby sa im uľahčila identifikácia udržateľných investícií a zabezpečí sa to, aby boli dôveryhodné. Uvedené

¹¹ European Commission. *European green bond standard*, [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/european-green-bond-standard_en

¹² Právny dokument EUR-LEX. *Európsky ekologický dohovor*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex:52019DC0640>

navrhuje komisia zabezpečiť prostredníctvom jasného označenia retailových investičných produktov a prostredníctvom tiež prostredníctvom vytvorenia normy Európskej únie pre zelené dlhopisy, ktorá uľahčí udržateľné investovanie čo najvhodnejším spôsobom. V poslednom rade komisia bude riadiť postupy, aby sa klimatické a environmentálne riziká začlenili do finančného systému. To znamená lepšie začlenenie takýchto rizík do prudenciálneho rámca Európskej únie a posúdenie vhodnosti existujúcich kapitálových požiadaviek na zelené aktíva. Ekologickým dohovorom komisia preskúma aj to, ako môže náš finančný systém pomôcť zvýšiť odolnosť voči klimatickým a environmentálnym rizikám, najmä ak ide o fyzické riziká a škody spôsobené prírodnými katastrofami.

Na obrázku 4 je zobrazené časové klimatické spracovanie klimatických dohôd od roku 2015 až do predpokladaných cieľov v rokoch 2030 a následne 2050.

Obrázok 3 Klimatické dohody
Zdroj: vlastné spracovanie

1.2 Environmentálne, spoločenské faktory a faktory dobrej správy

Ako je vyššie v kapitole spomenuté, cieľom Európskej komisie je hlavne aby bola jasná taxonómia na klasifikáciu environmentálne udržateľných činností, aby boli investori plne informovaní o udržateľnosti svojich investícií a aby sa uľahčila identifikácia udržateľných investícií a aby boli údaje dôveryhodné.

Zelené dlhopisy poskytli hlavným kapitálovým trhom rýchly spôsob, ako zmapovať udržateľnosť a zelené trendy viditeľné vo verejnej diskusii a ako sa odrážajú v investíciách a funkciách reálnej ekonomiky. Štandardizácia kapitálového trhu bola výrazne uľahčená v roku 2014, kedy niekoľko bánk zverejnilo Princípy zelených dlhopisov (GBP), ktoré následne podporila Medzinárodná asociácia kapitálových trhov (ICMA) prostredníctvom stáleho sekretariátu a prijala ich veľká väčšina účastníkov trhu. GBP je postavená na štyroch kľúčových povinných zásadách:¹³

- popis použitia výnosov, ktoré je potrebné financovať aktívami a projekty s pozitívnym vplyvom na životné prostredie,
- požiadavka jasného procesu výberu projektov,
- opis, ako sa finančné prostriedky pridelujú alebo sledujú,
- podávanie správ a použitie výnosov s informáciami o vplyve projektov na životné prostredie.

ESG...?

Environmentálne, Spoločenské faktory a faktory dobrej správy (Governance)

Obrázok 4 Skratka ESG
Zdroj: vlastné spracovanie

¹³ European Commission. *European green bond standard*, [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/european-green-bond-standard_en

Ako je na obrázku vyššie uvedené, ESG skratka znamená environmentálne, spoločenské faktory a faktory dobrej správy. Pojem udržateľné a spoločensky zodpovedné investovanie je rôzne interpretované a vnímané, preto si nižšie dovoľíme uviesť niektoré poznatky z nich.

ESG¹⁴ investovanie znamená využívanie investícií, ktoré generujú pozitívne výnosy pri zachovaní zodpovednosti voči environmentálnym, spoločenským faktorom a faktorom dobrej správy (Governance):

- E ako Environmental
- S ako Social
- G ako Governance

Nižšie na obrázku 5 sú zobrazené bližšie všeobecné aspekty vnímania zeleného investovania, pričom **E** ako environmentálne sa týka zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, ako aj životného prostredia v širšom zmysle a súvisiacich rizík, napríklad prírodných katastrof. **S** ako spoločenské sa môžu týkať otázok nerovnosti, inkluzívnosti, pracovných vzťahov a investícií do ľudského kapitálu a komunít. **G** ako faktor dobrej správy je vnímaný z pohľadu riadenia verejných a súkromných inštitúcií vrátane riadiacich štruktúr, vzťahov s vlastnými zamestnancami, odmeňovania vedúcich pracovníkov a zohráva zásadnú úlohu pri zabezpečovaní začlenenia sociálnych a environmentálnych aspektov do rozhodovacieho procesu spoločností.

¹⁴ DBS. *ESG Funds Promotion*. [online]. [cit. 2023 03 31]. 2023. Dostupné na internete: https://www.dbs.com.hk/personal/promotion/esg_fund

Obrázok 5 ESG rozdelenie aspektov
Zdroj: interný doklad NBS, vlastné spracovanie

Z pohľadu konkrétneho vnímania ESG fondov je rozdelenie fondov z pohľadu udržateľnosti rozdelené na zelené, sociálne a udržateľné dlhopisy¹⁵, pričom:

- zelené dlhopisy sú vnímané ako nástroje, ktorých výnosy sa prevažne používajú na čiastočné alebo úplne financovanie nových alebo existujúcich projektov súvisiacich s klímou a životným prostredím a tiež investície do obnoviteľnej energie a nízko uhlíkového priemyslu a energetická účinnosť sa považujú za najčastejšie použité výnosov,
- sociálne dlhopisy sú používané na čiastočné alebo úplné financovanie nových alebo existujúcich investícií do sociálneho zabezpečenia určenej cieľovej populácie napríklad nezamestnaných, zraniteľných, nedostatočne vzdelaných apod. a tiež sa používajú pre cenovo dostupné bývanie, vytváranie pracovných miest, poskytnutie a podporu cenovo dostupnej základnej infraštruktúry, prístup k základným službám (ako sú zdravie a zdravotná starostlivosť) sú najčastejším využívaním výnosov,
- udržateľné dlhopisy sú kombináciou zelených a sociálnych zväzkov. Očakáva sa, že budú poskytovať environmentálne a sociálne výhody pre konkrétne

¹⁵ NBS.SK. Zelená Európa. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://nbs.sk/aktuality/zelena-europa/>

identifikovanú cieľovú populáciu a že ich bude možné použiť aj na čiastočné alebo úplne financovanie nových alebo existujúcich projektov v oblasti výskumu vzdelávania a udržateľnosti, modernizácie vzdelávania a zariadení verejného zdravotníctva, ktoré sú najčastejším použitím výnosov.

Obrázok 6 Rozdelenie ESG fondov
Zdroj: webová stránka Národnej banky Slovenska

Rozdelenie ESG fondov podľa použitia výnosov¹⁶ vieme rozdeliť tak, že *zelené dlhopisy* investujú do obnoviteľnej energie a nízko uhlíkového priemyslu a energetická účinnosť je najčastejším použitím výnosov. *Sociálne dlhopisy* sú určené na dostupnejšie bývanie, vytvorenie pracovných miest, poskytovanie a podporu cenovo dostupnej základnej infraštruktúry a prístup k základným zdravotným službám. *Udržateľné dlhopisy* sú používané na výskum vzdelávania a udržateľnosti a na modernizáciu vzdelávania a zariadení verejného zdravotníctva.

Je dôležité zdôrazniť, že názvy jednotlivých fondov v dokumentácii fondu alebo v marketingových oznámeniach by nemali byť zavádzajúce, keďže zverejnenie charakteristík udržateľnosti by malo byť primerané efektívnemu uplatneniu týchto charakteristík na fond. To znamená, že používanie terminológie ESG a terminológie súvisiacej s udržateľnosťou

¹⁶ NBS.SK. *Zelená Európa*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://nbs.sk/aktuality/zelena-europa/>

v názvoch fondov by sa malo používať iba vtedy, ak je vecne podporené dôkazmi o charakteristikách udržateľnosti alebo cieľoch, ktoré sa spravodlivo a konzistentne odrážajú v investičných cieľoch a politike fondu a jeho stratégii, ako je opísané v príslušnej dokumentácii predmetného fondu.

S cieľom riešiť riziko greenwashingu vo fondoch poskytuje Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA) usmernenie o názvoch fondov s uvedením kvantitatívnych limitov na používanie terminológie ESG a udržateľnosti v názvoch fondov, aby bola marketingová komunikácia jasná, spravodlivá a nezavádzajúca a aby správcovia fondov konali čestne.

1.2.1 Európsky systém finančného dohľadu

ESMA ako je vyššie uvedené je európskym orgánom dohľadu nad kapitálovým trhom, ktorý je zodpovedný za koordináciu opatrení prijatých orgánmi pre dohľad nad cennými papiermi alebo prijímanie núdzových opatrení v prípade krízových situácií. Úlohou orgánu na kapitálovom trhu je:¹⁷

- **ochrániť investorov** a zabezpečiť lepšie napĺňanie potrieb finančných spotrebiteľov, posilniť ich práva investorov a zároveň potvrdiť ich zodpovednosť,
- **riadne fungujúce trhy** – podporovať integritu, transparentnosť, účinnosť, správne fungovanie finančných trhov a pevnú trhovú infraštruktúru,
- **finančná stabilita** – posilniť finančný systém, aby bol schopný znášať otrasy a riešiť finančné nerovnováhy, a podporiť hospodársky rast.

Obrázok 7 Logo Európskeho orgánu dohľadu nad kapitálovým trhom
Zdroj: webová stránka Európskeho orgánu dohľadu

Je veľmi dôležité uviesť, že ESMA je jedným orgánov európskeho systému finančného dohľadu, čo je sieť troch orgánov dohľadu (European Supervisory Authorities –

¹⁷ EÚ. *Európsky orgán pre cenné papiere a trhy ESMA*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/esma_sk

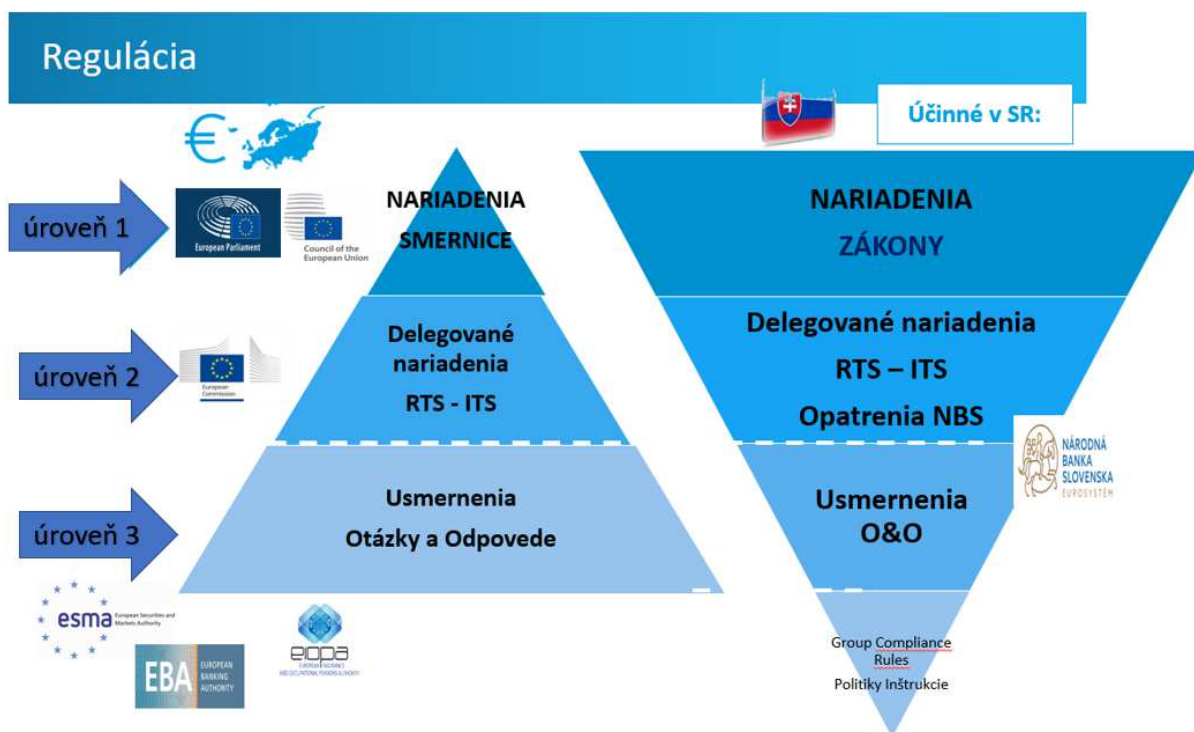
ESA), Európskeho výboru pre systémové riziká a vnútroštátnych orgánov dohľadu. Hlavnou úlohou je zabezpečiť konzistentný a adekvátny finančný dohľad v rámci Európskej únie.

Orgány ESA¹⁸ sú:

- Európsky orgán pre bankovníctvo (European Banking authority - EBA),
- Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA),
- Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (European Securities and Markets Authority – ESMA).

To, akým spôsobom spoločnosti marketujú svoje zelené produkty sú pod drobnohľadom Európskych orgánov dohľadu (ESA), ktoré stanovili presné harmonizované pravidlá transparentnosti pre účastníkov finančného trhu a finančných poradcov, týkajúce sa začlenenia environmentálnych a sociálnych faktorov dobrej správy do svojich investičných rozhodnutí a finančného poradenstva a o ich celkovej ambícii udržateľnosti a udržateľnosti súvisiacej s produktmi. Pravidlá sú navrhnuté tak, aby obmedzili možné „**environmentálne klamlivé vyhlásenie**“, ak finančné produkty uvádzane na trh ako udržateľné alebo šetrné ku klíme alebo tvrdenia o zapojení finančného subjektu v praxi nespĺňajú tieto normy. Sú presne stanovené nariadenia týkajúce sa zverejňovania informácií o zelených produktoch, avšak hoci sa nariadením stanovujú presné pravidlá zverejňovania v skutočnosti sa od spoločností požaduje aj to, **aby prijímali strategické obchodné a investičné rozhodnutia**, ktoré potom zverejnia.

¹⁸ ECB. *Európsky systém finančného dohľadu* [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/esfs/html/index.sk.html>

Obrázok 8 Regulácia ESAs
Zdroj: vlastné spracovanie

Na obrázku 8 je uvedená presná ukážka regulácie európskych orgánov dohľadu, ktorá ovplyvňuje marketing spoločností týkajúci sa udržateľných investícií. Spoločnosti tak majú povinnosť dodržať presné stanovené pravidlá a zároveň preukázať svoje marketingové schopnosti voči klientovi -investorovi, aby si ho získali.

Na obrázku 9 je zase názorne vysvetlené, ktoré oblasti ESG regulácia ovplyvní. My v našej práci iba spomenieme nariadenia, ktoré nariaďujú pravidlá zverejňovania informácií o udržateľnosti, ale nebudeme sa im podrobne venovať, nakoľko našou prácou chceme poukázať hlavne na marketing jednotlivých spoločností z komplexného nadhľadu voči klientovi – investorovi. V tejto kapitole len vymenujeme regulačné nariadenia a spomenieme iba výseky základných aspektov k lepšiemu pochopeniu našej témy.

ESG regulácia ovplyvní tieto oblasti...

Obrázok 9 Oblasti ovplyvnené ESG reguláciou
Zdroj: vlastné spracovanie

Ako je na obrázku vyššie zobrazené, zverejňovanie ESG údajov spoločností spadá pod Nariadenie o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb, (Sustainable Finance Disclosure Regulation - SFDR)¹⁹, Smernici MiFID II a novelizovaným smerniciam UCITS a AIFMD voči ESG aspektom.

Podľa nariadenia SFDR musia spoločnosti, ktoré na zverejňujú ESG produkty na svojich webových sídlach zverejňovať:

¹⁹ Právny dokument EUR-LEX. *Nariadenie SFDR*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32019R2088>

- informácie o tom, ako zvažujú negatívne externality svojich obchodných modelov, konkrétne hlavné nepriaznivé vplyvy investičných rozhodnutí alebo finančného poradenstva na udržateľnosť v environmentálnej a sociálnej oblasti a oblasti správy a riadenia,
- informácie vysvetľujúce, prečo sa domnievajú, že takýto negatívny vplyv neexistuje.

Webové stránky spoločností musia obsahovať podľa nariadenia SFDR aj informácie o tom, ako:

- začleňujú riziká ohrozujúce udržateľnosť do svojho investičného rozhodovania a finančného poradenstva,
- sú ich politiky odmeňovania v súlade so začleňovaním rizík ohrozujúcich udržateľnosť.

Nariadením SFDR sa ďalej jasne rozlišuje medzi **vonkajšími rizikami pre udržateľnosť** čo sú environmentálne a sociálne udalosti či stavy, či stavy v oblasti správy a riadenia alebo podmienky, ktoré ak nastavú, môžu spôsobiť skutočný a potenciálny zásadný negatívny vplyv na hodnotu investície a **nepriaznivými vplyvmi** na udržateľnosť, to sú negatívne externality na environmentálnu a sociálnu oblasť a oblasť správy a riadenia. V Nariadení SFDR sa tiež objasňujú potenciálne pozitívne vplyvy investovania na udržateľnosť a **transparentnosť finančných produktov**.

Na trhu sa vyskytujú rôzne udržateľné finančné produkty s rôznymi stupňami udržateľných ambícií, práve preto sa nariadením SFDR rozlišuje medzi požiadavkami na transparentnosť pre:

- finančné produkty, ktoré podporujú **environmentálne alebo sociálne vlastnosti**,
- finančné produkty, ktorých cieľom je mať **pozitívny vplyv na životné prostredie a spoločnosť**.

Pre obidve kategórie produktov musí spoločnosť vysvetliť ako sa má dosiahnuť ich udržateľnosť v environmentálnej a sociálnej oblasti a oblasti správy a riadenia a to podľa ustanovení Nariadení SFDR v **predzmluvných dokumentoch súvisiacich s finančnými produktami** a spôsob jej dosiahnutia sa musí vysvetliť v **pravidelných dokumentoch súvisiacich s finančnými produktmi**. Predzmluvné dokumenty sú dokumenty, v ktorých sa

uvádzajú informácie o finančných produktoch predtým, ako sa investor rozhodne investovať. Predzmluvné dokumenty musia podľa nariadenia obsahovať aj časť, v ktorej spoločnosť uvádza, ako sú riziká udržateľnosti začlenené do investičných rozhodnutí a identifikovať možný vplyv na ziskovosť investície.

Záverom tejto kapitoly legislatívneho rámca je možné zhrnúť, že harmonizované pravidlá Európskej únie zabezpečia pre slovenský kapitálový trh to, aby umožnili koncovým investorom dostatočnú informovanosť o vplyve rôznych finančných produktov v environmentálnej a sociálnej oblasti a v oblasti správy a riadenia. Zároveň aby správcovia aktív, ktorí ponúkajú ESG fondy a investujú v mene svojich investorov dodržali prísne právne požiadavky Európskej únie na širokú škálu svojich produktov, v čo najlepšom záujme svojich klientov – investorov. Zaviedli sa dodatočné požiadavky na zverejňovanie environmentálnych a sociálnych vplyvov investičných rozhodnutí a zadal sa cieľ obmedziť „environmentálne klamlivé vyhlásenie“, ak produkty alebo služby uvádzané na trh ako udržateľné alebo šetrné ku klíme v praxi tieto normy nespĺňajú – tzv. greenwashing.

1.3 Osobitosti ESG marketingu

Ako sme vyššie popísali, marketingové aktivity bánk pri propagácii ESG produktov majú presne stanovené harmonizované pravidlá zverejňovania.

Nariadenie SFDR tiež pojednáva to, ako funguje zverejňovanie informácií v sektore finančných služieb²⁰. Stanovujú sa ním harmonizované pravidlá pre účastníkov finančného trhu a finančných poradcov pre zvýšenie transparentnosti v súvislosti so začlenením ESG rizík ohrozujúcich udržateľnosť a zohľadnenie nepriaznivých vplyvov na udržateľnosť v ich postupoch a poskytovanie informácií o udržateľnosti v súvislosti s finančnými produktami. V súlade s nariadením SFDR sa okrem iného vyžaduje, aby účastníci finančného trhu v predzmluvných informáciách a na svojich webových sídlach zverejňovali informácie o vplyve investičných rozhodnutí na udržateľnosť. V prípade finančných produktov s environmentálnymi alebo sociálnymi vlastnosťami nariadenie SFDR stanovuje pravidlá, ktoré majú účastníci finančného trhu pri týchto produktoch dodržiavať. Prístup k informáciám

²⁰ Právny dokument. Úradný vestník EÚ. *Nariadenie SFDR*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>

o udržateľnosti vyžaduje, aby sa v dokumentácii finančného produktu opisovalo, ako sa majú dosiahnuť alebo ako sa dosahujú stanovené úrovne udržateľnosti alebo ambície v oblasti udržateľnosti.

- transparentnosť a integrácia rizík udržateľnosti do interných politík, odmeňovania, procesu riadenia rizík,
- transparentnosť na webovej stránke
- predzmluvné a pravidelné informácie
- propagácia produktov – obsah marketingových informácií

Ďalším dôležitým dokumentom, ktorý súvisí s marketingom ESG produktov je **Nariadenie o taxonómii**²¹, ktoré nadobudlo účinnosť 12. 07. 2020 a je o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií. Taxonómia EÚ je systém kvalifikácie stanovený v Nariadení o taxonómii, ktorým sa vytvára zoznam environmentálne udržateľných hospodárskych činností. V nariadení o taxonómii nie je stanovený zoznam sociálne udržateľných hospodárskych činností. Udržateľné investície s environmentálnym cieľom môžu alebo nemusia byť zosúladené s taxonómiou. Nariadenie o taxonómii podľa delegovaného nariadenia²² stanovuje:

- kritéria na určenie toho, či sa hospodárska činnosť označuje za environmentálne udržateľnú a na účely stanovenia miery environmentálnej udržateľnosti investície,
- definuje environmentálne ciele,
- stanovuje transparentnosť – **zverejňovanie** predzmluvných a pravidelných informácií o produktoch, resp. environmentálne udržateľných investíciách;
- k nariadeniu sa pripravujú odborné listy, ktoré budú upravovať detaily (vrátane vzorov) zverejňovania predzmluvných a pravidelných informácií ohľadom na udržateľnosti finančných produktov – technická pomoc ESAs.

ESAs (European Supervisory Authorities)²³ je spoločný výbor európskych orgánov dohľadu pre finančný dohľad. Jeho cieľom je posilniť spoluprácu medzi EBA (Európsky dohľad pre bankovníctvo), EIOPA (Európsky dohľad pre poisťovníctvo) a ESMA (Európsky

²¹ Právny dokument. Úradný vestník EÚ. *Nariadenie o Taxonómii*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>

²² Právny interný doklad NBS. *Príloha II, Delegované nariadenie SFDR*

²³ Lexis Nexis. *European Supervisory Authorities*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.lexisnexis.co.uk/legal/glossary/european-supervisory-authorities-esas>

dohľad pre kapitálový trh), teda spoločne ESA. Spolu koordinujú činnosti dohľadu, aby zabezpečili konzistentnosť svojich postupov.

Banky, ktoré svojim investorom ponúkajú ESG fondy sú pri marketingovej komunikácii voči investorovi viazané regulačnými požiadavkami zo strany Národnej banky Slovenska, ktorá voči bankám implementuje nariadenia a delegované akty európskeho orgánu dohľadu ESMA. Webové sídla, ktoré ponúkajú ESG fondy sa musia riadiť presnými pravidlami zverejňovania.

Nariadením SFDR sa stanovujú harmonizované pravidlá pre účastníkov finančného trhu pre zvýšenie transparentnosti v súvislosti so začlenením ESG rizík, ktoré ohrozujú udržateľnosť, do ich postupov. A aby zároveň poskytovali informácie o udržateľnosti vo svete finančných produktov. V súlade s nariadením SFDR sa okrem iného vyžaduje, aby banky ponúkajúce produkty svojim klientom poskytli v predzmluvných informáciách dostatočné informácie a na svojich webových sídlach zverejňovali informácie o vplyve investičných rozhodnutí na udržateľnosť s cieľom zlepšiť zverejňovanie informácií pre koncových investorov. V prípade finančných produktov s environmentálnymi alebo sociálnymi vlastnosťami nariadenie SFDR stanovuje pravidlá, ktoré majú banky pri týchto produktoch dodržiavať. Prístup k informáciám o udržateľnosti pomôže klientom sprehľadniť politiku finančných inštitúcií a umožní porovnávanie ponuky produktov na trhu z hľadiska ESG kritérií.²⁴

Zverejňovanie informácií o udržateľnosti by sa malo uskutočňovať dostatočne jasným, stručným a zreteľným spôsobom, aby sa konečným investorom umožnilo prijímať informované rozhodnutia. Investori sa majú dostať k spoľahlivým údajom, aby mohli včasne a efektívne použiť a zanalyzovať informácie. Takto zverejňované informácie by sa mali preskúmať a zverifikovať v súlade so smernicami, nariadeniami a ustanoveniami uvedenými v nariadení SFDR. Je veľmi dôležité, aby sa zverejnené informácie dali ľahko porovnať a aby sa ukazovatele hlavných nepriaznivých vplyvov investičných rozhodnutí na faktory udržateľnosti dali ľahko pochopiť.

Podľa regulačných nariadení má aj klasifikácia produktov na webových stránkach spĺňať presné parametre. Rozdeľuje ESG produkty nasledovne:

- SFDR „light green“ alebo „light ESG“

²⁴ Právny dokument. Úradný vestník EÚ. *Nariadenie SFDR*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>

- to sú produkty, ktoré presadzujú pozitívne environmentálne a sociálne vlastnosti,
- produkty „**dark green**“ alebo „**dark ESG**“
 - to sú produkty, ktoré zahŕňajú výhradne udržateľné investície v zmysle nariadenia SFDR, s výnimkou investícií so špecifickým účelom;
- **ostatné „ne-ESG“ produkty.**

Najnovšie odporúčania pre banky, vo veci zverejňovania konkrétnych názvov ESG fondov sú k 20. 02. 2023. ESMA nevymenováva konkrétne zakázané alebo povolené termíny, týkajúce sa názvu fondu, avšak stanovuje kvantitatívne minimálne požiadavky:²⁵

- fond s ESG termínmi musí mať **minimálne 80 % investícií** použitých na to, aby splnili ciele udržateľnosti,
- ak majú v názve termín „udržateľný“, potom **minimálne 50 % z týchto 80 %** musí byť „udržateľnou investíciou“ podľa SFDR.

Udržateľná investícia²⁶ je investícia do hospodárskej činnosti, ktorá prispieva k plneniu environmentálneho alebo sociálneho cieľa, za predpokladu, že investícia výrazne nenaruší žiadny environmentálny ani sociálny cieľ a že spoločnosti, do ktorých sa investuje dodržiavajú postupy dobrej správy, najmä pokiaľ ide o zdravé štruktúry riadenia, zamestnanecké vzťahy, odmeňovanie zamestnancov a plnenie daňových povinností.

Environmentálne udržateľná investícia²⁷ je investícia do jednej alebo viacerých hospodárskych činností, ktoré možno označiť za environmentálne udržateľné, t. j. významne prispieva k plneniu jedného alebo viacerých environmentálnych cieľov:

- zmiernenie zmeny klímy,
- adaptácia na zmenu klímy,
- udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov,
- prechod na obehové hospodárstvo,
- prevencia a kontrola znečisťovania,

²⁵ Interný právny dokument ESMA-34-472-373. *Guidelines on Funds names*.

²⁶ Právny dokument. Úradný vestník EÚ. *Nariadenie SFDR*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>

²⁷ Právny dokument. Úradný vestník EÚ. *Nariadenie o Taxonómii*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>

- ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov.

Všetky informácie o ESG fondoch musia byť pred uzavretím zmluvy zverejnené podľa nariadenia SFDR²⁸ a nariadenia o taxonómii²⁹ v prílohe k prospektu. Informácie, ktoré sa zverejňujú investorom musia byť zároveň v súlade so smernicou AIFMD (Smernica Európskeho parlamentu a rady 2011/61/EÚ o správcoch alternatívnych investičných fondov a o zmene a doplnení smerníc 2003/41/ES a 2009/65/ES a nariadení č. 1060/2009 a č. 1095/2010) a v súlade so vzormi v prílohe II a III delegovaného nariadenia SFDR (Delegované nariadenie komisie EÚ č. 2022/1288 zo 06. 04. 2022, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2019/2088, pokiaľ ide o regulačné technické predpisy, upresnením podrobností obsahu a prezentácie informácií v súvislosti so zásadou „výrazne nenarušiť“, upresnením obsahu, metodík a prezentácie informácií v súvislosti s ukazovateľmi udržateľnosti a nepriaznivými vplyvmi na udržateľnosť, ako aj obsahu a prezentácie informácií v súvislosti s presadzovaním environmentálnych alebo sociálnych vlastností a udržateľnými investičnými cieľmi v predzmluvných dokumentoch, na webových sídlach a v pravidelných správach).³⁰

Zásada „výrazne nenarušiť“ v taxonómii stanovuje zásadu, podľa ktorej by investície mali byť zosúladené s taxonómiou Európskej únie a nemali by výrazne narušiť ani ciele taxonómie Európskej únie a ktorú zároveň dopĺňajú osobitné kritéria Únie.

1.4 Východiská udržateľného marketingu a jeho nástroje

Všeobecne, mimo nariadení regulačných opatrení má udržateľný marketing nespočetné množstvo definícií. Neexistuje jednotná definícia a preto si každý tento pojem interpretuje aj z pohľadu vlastnej optiky a vnímania. Spoločné vo vnímaní je hlavne to, že udržateľný, zelený alebo environmentálny marketing sa zameriava na environmentálne štandardy svojich marketingových a výrobných činností.

²⁸ Právny dokument. Úradný vestník EÚ. *Nariadenie SFDR*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>

²⁹ Právny dokument. Úradný vestník EÚ. *Nariadenie o Taxonómii*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>

³⁰ Interný právny doklad NBS. *Príloha II, Delegované nariadenie SFDR 2022/1288 zo 06.04.2022*

Fuller definuje³¹ udržateľný marketing ako proces plánovania, realizácie a riadenia vývoja, ceny a propagácie a distribúcie produktov takým spôsobom, ktorý spĺňa nasledujúce tri kritéria:

- potreby zákazníkov sú splnené,
- organizačné ciele sú dosiahnuté,
- celý proces je kompatibilný s ekosystémom.

Zatiaľ čo klasický marketing zdôrazňuje zisk z každej predajnej akcie a dôraz sa kladie na čo najväčší objem objednávok za účelom zisku, neberie sa do úvahy opakovaný nákup a starostlivosť o zákazníka. Cieľom klasického marketingu je zvyšovať objem predaja, tlačiť na získavanie nových zákazníkov a predávať produkty a služby komukoľvek. **V udržateľnom marketingu** sa do popredia dostáva klient, správanie voči nemu a ponúkaná unikátna hodnota. Dôraz sa kladie na nadviazanie dlhodobých vzťahov so zákazníkmi, opakované nákupy a starostlivosť a okrem zisku sa značka zaoberá rozvojom komunity a šetrením prírodných zdrojov. Cieľom udržateľného marketingu je teda vytvárať pridanú hodnotu pre klienta, starať sa o neho a predávať mu produkty a služby, ktoré pomáhajú komunite a šetria prírodu.³²

Nákupné správanie a rozhodovanie klientov sa už mení. Klienti očakávajú a vyhľadávajú unikátnu hodnotu, starostlivosť a chcú byť súčasťou značky, opakovane nakupovať produkty a služby, ktoré sú šetrnejšie k životnému prostrediu a sú radi, že spoločnosti podporujú spoločenské potreby. Čím skôr to podniky pochopia a začnú implementovať udržateľný marketing, tým skôr získajú konkurenčnú výhodu a vytvoria priestor na inovácie v danom odvetví, teda zabezpečia udržateľný rozvoj.

Marketingový mix v udržateľnom marketingu

V kontexte našej témy nie je možné hovoriť o klasickom marketingovom mixe 4P na aký sme zvyknutí. Marketing v udržateľnom zelenom marketingu a dôvody, pre ktoré by sa spoločnosť, teda v našom prípade banka mala zamýšľať nad zeleným marketingom sú tieto:

³¹ Sustainable Marketing Guide. *CSR Europe's Sustainable Marketing Guide*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: https://twosidesna.org/wp-content/uploads/sites/16/2018/05/CSRs_Europe_Sustainable_Marketing_Guide.pdf

³² Digitálny Nomad. *Čo je udržateľný marketing?* [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://digitalnomad.xyz/co-je-udrzatelny-marketing/>

- banka môže tieto udržateľné zmeny v ponuke svojich produktov využiť ako príležitosť alebo konkurenčnú výhodu nad inými bankami,
- banka môže vystupovať na verejnosti prijatím zeleného marketingu ako banka podporujúca sociálnu zodpovednosť a prezentovať sa týmto správaním - t.j. zodpovedne k životnému prostrediu,
- banka sa pred klientami rešpektovaním a dodržiavaním regulačných nariadení a legislatívnych zákonov ukáže ako banka, v ktorej záujme je ochrana spotrebiteľov,
- banky v rámci konkurencie v zelenom marketingu zvýšia konkurencieschopnosť v oblasti vlastného ekologického správania sa.

Marketingový mix udržateľného marketingu rešpektuje zásady klasického marketingového mixu **4P** – produkt, cena, spôsob distribúcie a komunikačnú politiku. Druhým pohľadom na marketingový mix je pohľad zo strany kupujúceho, kde sa využíva **4C** – customer value (hodnota produktu pre zákazníka), customer costs (náklady na kúpu výrobku a jeho používanie), convenience (dostupnosť riešení, pohodlie zákazníka) a communication (obojstranná komunikácia). Medzi chápaním 4P a 4C existuje vzájomná väzba.

Model marketingového zeleného mixu³³ by mal obsahovať všetky 4P:

- **produkt** – spoločnosť by mala ponúkať ekologické produkty, ktoré nesmú kontaminovať životné prostredie, ale mali by ho chrániť,
- **cena** - cena týchto produktov môže byť o niečo vyššia ako ich tradičné alternatívy. Z hľadiska konečného spotrebiteľa musia byť tvrdenia o produkte dôveryhodné, jeho cena by mala odrážať hodnotu produktu z hľadiska klienta a zelený produkt by mal byť ľahko dostupný. Cena je kritickým a dôležitým faktorom zeleného marketingového mixu, pretože väčšina klientov je ochotná zaplatiť vyššiu cenu za produkt, v prípade, že vnímajú jeho extra hodnotu;
- **miesto** - distribučná logistika je v zelenom marketingu veľmi dôležitá a kladie tiež dôraz na ekologické zameranie,

³³ Fakulta manažmentu Prešovská univerzita. *Zborník z vedeckých prác z katedry ekonómie a ekonomiky*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2012. Dostupné na internete: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/kotulic17/subor/9.pdf>

- **komunikácia** - komunikácia s trhom by mala klásť dôraz na environmentálne aspekty, ktoré by mali byť publikované s cieľom zvýšiť imidž spoločnosti, môžu ďalej zverejňovať skutočnosť, že spoločnosť vynaložila výdavky na ochranu životného prostredia a sponzoruje tieto aktivity. V komunikácií spoločnosť podporuje zelený marketing najmä reklamou.

4P premietnuté do 4C, teda hodnoty produktu, nákladov na jeho zakúpenie, obojstrannú komunikáciu a pohodlie klienta, z pohľadu klienta, nie spoločnosti, sú:

- **hodnota produktu** pre klienta znamená riešiť zákaznícke problémy, t.j. potrebné poznať ich potreby a ponúkať produkty a služby, ktoré uspokojia klienta a berie zároveň do úvahy sociálne a ekologické aspekty,
- **náklady** na kúpu výrobku, cena takéhoto výrobku alebo služby nezahŕňa len finančné náklady, ale aj psychologické, sociálne a environmentálne náklady na jeho získanie, používanie a likvidáciu,
- **pohodlie** pre klienta znamená, že chce používať produkty a služby, ktoré zodpovedajú jeho potrebám a sú ľahko a pohodlne prístupné a použiteľné,
- **komunikácia** – „green“ komunikácia ide nad rámec propagácie, čo je forma presvedčania a jednosmerná komunikácia od predávajúceho ku kupujúcemu.

Greenwashing

Pojem greenwashing je spojený s dvoma anglickými slovami green (zelený – ekologický) a whitewash (kamuflovať, prikrášliť). Ide o dezinformáciu šírenú organizáciou s využitím praktiky rozširovania nepravdivých informácií s cieľom verejnosť vytvoriť nepravdivý obraz ekologicky zodpovednej firmy. Inou formou greenwashingu je zavedenie banálneho opatrenia, ktoré je reklamou alebo inými komunikačnými metódami nafúknuté.³⁴

Plán trvalo udržateľného financovania ESMA³⁵ definuje greenwashing ako „trhové praktiky, zámerné a neúmyselné, pričom verejne zverejnený profil udržateľnosti emitenta a charakteristiky a/alebo ciele finančného nástroja alebo finančného produktu, či už konaním

³⁴ Wikipédia. Greenwashing. [online]. [cit. 2023 03 31]. 2023. Dostupné na internete: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Greenwashing>

³⁵ ESMA. Sustainable finance. . [online]. [cit. 2023 03 31]. 2022. Dostupné na internete: [Plán trvalo udržateľného financovania na roky 2022 – 2024 \(europa.eu\)](https://www.esma.europa.eu/press-room/130976main/sustainable-finance)

alebo opomenutím, náležite odrážať základné riziká udržateľnosti a vplyvy spojené s týmto emitentom, finančným nástrojom alebo finančným produktom. Fenomén greenwashingu možno vo všeobecnosti identifikovať ako jav zavádzania, nesprávneho označovania, nesprávneho predaja a/alebo nesprávneho stanovovania cien“.

V súvislosti s našou diplomovou prácou, ktorá sa zaoberá sektorom kapitálového trhu, sa greenwashing chápe tak, že ak má fond vo svojom názve slovo „udržateľný“ alebo akýkoľvek iné ekvivalenty súvisiace s ESG, musí tento fond spĺňať všetky regulatívne požiadavky udržateľnej investície podľa Nariadenia SFDR, ktoré sme spomínali v kapitolách vyššie. Názov fondu je nástrojom, ktorým banka oznamuje klientovi informáciu o fonde a je tiež dôležitým marketingovým nástrojom. Názov fondu je zvyčajne prvým atribútom fondu, ktorý klient uvidí a hoci sa od klienta očakáva, že si všimne nielen názov ale podrobne si prezrie aj dokumentáciu fondu, názov môže mať významný vplyv na investičné rozhodnutie klienta.

Potreba zvýšiť ochranu klientov, ktorí investujú je zrejmá najmä v názve fondov, nakoľko ak používajú banky výrazy naznačujúce investičné zameranie musia aj spĺňať parametre a normy udržateľnosti. Tieto fondy môžu pritiahnuť vďaka názvu záujem klienta a vyniknúť medzi inými produktami tým, že používa výrazy týkajúce sa udržateľnosti alebo ESG.

Klienti majú čoraz väčší záujem o stratégie ESG fondov s cieľom využiť svoj kapitál na udržateľné účely a môžu primerane očakávať, že fondy s takýmito názvami budú investovať do spoločností s politikami, postupmi alebo charakteristikami, ktoré sú v súlade s ESG štandardmi. Konkurenčné tlaky na trhu vytvárajú priestor pre správcov aktív stimuly, aby do názvov fondov zahrnuli terminológiu na prilákanie aktív investorov, čo v niektorých prípadoch vedie ku greenwashingu, napríklad falošnými tvrdeniami o postupoch udržateľnosti.

ESMA prostredníctvom nariadení od zainteresovaných spoločností žiada, aby v prípade, ak má fond vo svojom názve akékoľvek slová súvisiace s ESG, minimálny podiel aspoň 80 % jeho investícií by sa mal použiť na splnenie environmentálnych alebo sociálnych cieľov alebo udržateľné investičné ciele musia byť v súlade so záväznými prvkami investičnej stratégie. Ak má fond vo svojom názve slovo „udržateľný“ alebo akýkoľvek ekvivalent tohto

slova, mal by fond alokovať v rámci 80 % investícií tak, aby spĺňal charakteristiky a ciele 50 % minimálneho podielu udržateľných investícií definovaných nariadením SFDR³⁶.

³⁶ Interný právny dokument ESMA-34-472-373. *Guidelines on Funds names*.

2 Cieľ práce

Cieľom diplomovej práce je spracovanie prehľadu o aktuálnych podmienkach zeleného investovania vo finančnej oblasti. Na základe poznania podmienok regulátora v tejto oblasti spracujeme rozbor s využitím dát získaných marketingovým prieskumom a spracujeme návrhy a odporúčania na zlepšenie marketingovej komunikácie bankových spoločností s cieľom zvýšiť intenzitu a kvalitu ich zákazníckej orientácie v oblasti kapitálového trhu.

Budeme sa zaoberať podstatnými aspektami a aktuálnymi trendami udržateľného marketingu v oblasti spoločensky zodpovedného investovania v bankovníctve. V našom výskume budeme porovnávať marketing 365bank, Slovenskej sporiteľne, VUB, ČSOB a Tatrabanky.

K naplneniu hlavného cieľa sme stanovili čiastkové ciele, ktoré sú pre naplnenie nášho hlavného cieľa dôležité, aby sme mohli hlavný cieľ naplniť. Čiastkové ciele našej práce sú:

- zozbieranie teoretických poznatkov vplyvu regulátora na zelené investovanie bánk zameraný na webové stránky v zmysle nariadení ESMA a konkrétne kroky regulátora týkajúce sa zverejňovania informácií.
- analyzovali sme marketingovú komunikáciu konkurujúcich bánk a to akým spôsobom ponúkajú banky zelené produkty investorom a vzájomne sme ponuky porovnali...
- vytvorili sme dotazník zameraný na spokojnosť investorov s marketingom bánk a na získanie údajov týkajúcich sa ich preferencií udržateľnosti.
- vyhodnotenie marketingovej komunikácie webových stránok bánk a vytvorenie návrhov na zlepšenie marketingovej komunikácie s cieľom zvýšiť intenzitu a kvalitu ich zákazníckej orientácie v oblasti kapitálového trhu;
- vyhodnotenie vnímania a postojov investorov s marketingom bánk a ponukou zelených fondov.

3 Metodika práce a metody skúmania

V tejto kapitole sa budeme venovať priamo metodike práce a metódam skúmania, ktoré budeme vo svojej práci využívať. Kapitola bude poukazovať na výskumný problém, ktorý sme si navrhli v celi diplomovej práce a na identifikáciu výskumných otázok s ním súvisiacich.

3.1 Charakteristika objemu skúmania

Budeme skúmať dve oblasti a výskum bude preto prebiehať v dvoch fázach. V prvej fáze bude výskum uskutočnený na odbornom seminári udržiateľného financovania a na konferencii národnej banky. Na oboch stretnutiach sa dajú účastníkom vyplniť dotazníky, kde im budú položené otázky týkajúce sa výskumu a ktoré nám bližšie upresnia ich názory na investovania a marketing zelených fondov.

V druhej fáze výskum prebehne monitoringom a analýzou konkurencie bánk a komparáciou vybraných bankových produktov zelených fondov. Komparovať budeme zelené fondy pre investorov, ktoré ponúkajú banky investorom z hľadiska preferencií udržiateľnosti a tiež z pohľadu marketingovej komunikácie banky voči investorom. Následne obe fázy zosumarizujeme a výsledky spolu s návrhmi na zlepšenie navrhujeme vo finálnej časti našej diplomovej práce.

3.2. Pracovné postupy

Aby sme výskum mohli správne realizovať, vytvoríme si harmonogram, podľa ktorého budeme postupovať. Formou dotazníkov zrealizujeme prieskum spokojnosti investorov, na základe ktorého následne zanalyzujeme a vyhodnotíme ponuku investičných produktov, ktoré banky ponúkajú a vzájomne porovnáme výsledky. Prieskumu sa zúčastnia investori, ktorí majú s investovaním skúsenosti, tzv. profesionálni investori a aby sme zachovali objektivitu výskumu, bude prebiehať len s investormi, ktorí majú skúsenosť so slovenskými bankami. Následne porovnáme produkty slovenských bánk a ich ponuku zelených fondov pre potenciálnych investorov, porovnáme marketing smerujúci k investorom. Predtým ako začneme banky vzájomne porovnávať si vyjasníme a popíšeme regulatívne požiadavky na marketingové zverejňovanie informácií, nakoľko regulácia dosť výrazne do

marketingu v tomto sektore zasahuje a diktuje bankám presné postupy týkajúce sa zverejňovania informácií o udržateľných fondoch. Tým, že si zdefinujeme regulatívne požiadavky voči udržateľným fondom, budeme mať priestor na zdefinovanie si hraníc pre všetky banky a následne porovnáme produkty v súlade s týmito informáciami, čo zabezpečí lepšiu objektivitu skúmania. Zistíme ako banky ponúkajú na svojich webových stránkach produkty, či spĺňajú parametre regulačných opatrení a identifikujeme ako investor vníma nielen marketing ale aj jednotlivé fondy, teda ako reaguje na ponuku produktov z pohľadu preferencie udržateľnosti alebo ziskovosti vybraného fondu.

3.3 Použité metódy

Neoddeliteľnou časťou metodiky práce sú výskumné otázky, preto sme si ich v práci tiež položili a stanovili. Súčasťou našej práce sú nasledovne výskumné otázky:

VO 1: Ako naplňajú webové stránky bánk regulatívne požiadavky ESG produktov na marketing?

VO 2: Ako vnímajú investori predaj ESG produktov bankami a ich „zelenosť“?

Metódy, ktoré sme v diplomovej práci použili pozostávali zo spracovania primárnych a sekundárnych údajov a ich premeny na nami potrebné informácie na splnenie hlavného cieľa a tiež čiastkových cieľov nášho výskumu.

Využili sme **metódy bežného spektra výskumu:**

- **kvantitatívny výskum**, v ktorom sme sa zamerali na dopytovanie formou dotazníkov a vyjadrenie názorov respondentov na nami skúmanú problematiku,
- **abstrakciu** na zjednotenie myšlienkových postupov a vyčlenenie hlavného myšlienkového postupu k naplneniu nášho cieľa,
- **indukciu a dedukciu**, ktoré sme využili na spracovanie primárnych aj sekundárnych dát. Primárne dáta sme získali z interných dokumentov bánk, týkajúce sa hlavne fondov (štatúty fondov, informácie o udržateľnosti) a sekundárne dáta sme získali z webových stránok bánk,
- **komparáciu**, pomocou ktorej sme sledovali zhody a odlišnosti produktov, ponúkané bankami cez ich webové stránky,
- **hypotézu a výskumné otázky**. Zvolili sme si jednu hypotézu a dve výskumné otázky, ktoré zdefinovali skúmané javy k naplneniu nášho cieľa práce.

Využili sme špeciálnu metódu **Pearsonov Chi – kvadrát test**, ktorým sme si zodpovedali hypotézu a porovnali zvolené početnosti.

4 Výsledky práce a diskusia

Výskum prebiehal tak, že najprv sme sa zamerali na regulatívne požiadavky Národnej banky Slovenska, týkajúce sa zverejňovania informácií o ESG produktoch. Následne sme zanalyzovali konkurenčné banky 365.bank, Slovenská sporiteľňa, VUB, ČSOB a Tatrabanku z pohľadu marketingovej komunikácie fondov na ich webových stránkach. Výskum prebiehal komparáciou vybraných bankových produktov, konkrétne zelené fondy. Porovnávali sme kritické parametre webových stránok týkajúcich sa ponuky zelených fondov pre investorov z hľadiska preferencií udržateľnosti a tiež z pohľadu marketingovej komunikácie banky voči investorom v súlade s regulatívnymi požiadavkami Národnej banky Slovenska na marketingovú komunikáciu bánk týkajúcu sa ESG produktov.

K naplneniu cieľa práce využijeme primárne dáta získané marketingovým výskumom realizovaným formou dotazníka na odbornom seminári k regulácii udržateľného financovania na kapitálových trhoch v Českej národnej banke v Prahe dňa 21. 02. 2023 a na konferencii Sustainability Committee a ESG regulácie z pohľadu Národnej banky Slovenska dňa 28.02.2023 v Bratislave. Na stretnutiach, týkajúcich sa udržateľnosti sa dali účastníkom vyplniť dotazníky, kde im boli položené otázky týkajúce sa výskumu a ktoré bližšie upresníme nižšie v diplomovej práci. Jednalo sa o investorov, ktorí majú s investovaním skúsenosti, tzv. profesionálni investori. Aby sme zachovali objektivitu, do výskumu boli zapojení iba profesionálni investori podľa MiFID II kategorizácie a investori, ktorí majú skúsenosť s ESG fondami slovenských iba slovenských bánk.

4.1 Súčasné regulačné opatrenia Národnej banky Slovenska

To, ako banky ponúkajú svojim investorom ESG fondy a ako sú pri marketingovej komunikácii viazané regulačnými opatreniami Národnej banky Slovenska sme si popísali v teoretickej časti našej diplomovej práce. V tejto kapitole si bližšie popíšeme ako vplýva súčasná legislatívna agenda zo strany ESMA na marketing bánk. Ako sme už uviedli, banky pri marketingovej komunikácii voči investorom implementujú povinnosti z nariadení, delegovaných aktov a usmernení a musia sa riadiť presnými pravidlami o samotnom produkte. Informácie o ESG fonde musia zverejňovať jasne, zrozumiteľne a stručne, aby konečný investor vedel prijať informované rozhodnutie a rozhodnúť sa z vlastnej vôle. Dôležitým faktom je porovnanie informácií a ľahkosť pochopenia.

Predzmluvné informácie, týkajúce sa ESG fondov, ktoré banka pre investorov zverejňuje pred uzavretím zmluvy o investovaní musia spĺňať parametre v zmysle už spomínaného nariadenia SFDR a zároveň parametre v zmysle nariadenia o taxonómii. Oba dokumenty súčasne určujú akým spôsobom je nutné investora informovať pred uzavretím zmluvy. Zároveň je potrebné vysvetliť, že nariadenie o SFDR rozdeľuje udržateľné investície na dve skupiny, pričom prvú skupinu tvoria **fondy podľa čl. 8 Nariadenia SFDR a čl. 6 Nariadenia o taxonómii** a tam patria fondy, ktoré **majú environmentálne a/alebo sociálne vlastnosti** a druhú skupinu tvoria **fondy podľa čl. 9 Nariadenia SFDR a čl. 5 Nariadenia o taxonómii** a tam patria fondy, ktoré **majú udržateľný investičný cieľ**.

Vzor predzmluvného zverejňovania informácií podľa čl. 8 nariadenia SFDR a čl. 6 nariadenia o taxonómii

Názov produktu: [uvedte]

Identifikátor právneho subjektu: [uvedte]

Environmentálne a/alebo sociálne vlastnosti

Má tento finančný produkt udržateľný investičný cieľ? [označte a vyplňte podľa potreby, percentuálny údaj predstavuje minimálny záväzok k udržateľným investíciám]

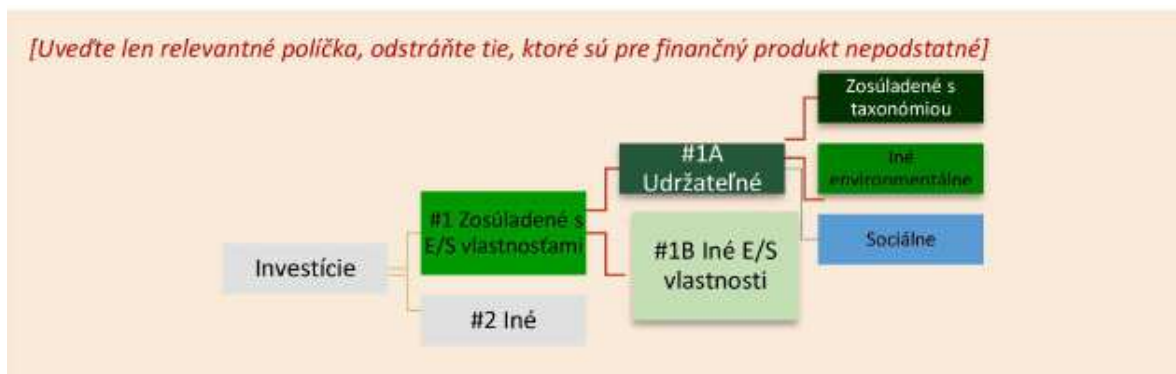
☒ ☒ ☐ **áno**
☒ ☐ ☒ **nie**

☐ Bude realizovať minimálny podiel udržateľných investícií s environmentálnym cieľom: ____% ☐ v hospodárskych činnostiach, ktoré sa podľa taxonómie EÚ považujú za environmentálne udržateľné ☐ v hospodárskych činnostiach, ktoré sa podľa taxonómie EÚ nepovažujú za environmentálne udržateľné	☐ Presadzuje environmentálne/sociálne vlastnosti, a hoci nie je jeho cieľom udržateľná investícia, jeho minimálny podiel udržateľných investícií bude predstavovať ____% ☐ s environmentálnym cieľom v hospodárskych činnostiach, ktoré sa podľa taxonómie EÚ považujú za environmentálne udržateľné ☐ s environmentálnym cieľom v hospodárskych činnostiach, ktoré sa podľa taxonómie EÚ nepovažujú za environmentálne udržateľné ☐ so sociálnym cieľom
☐ Bude realizovať minimálny podiel udržateľných investícií so sociálnym cieľom: ____%	☐ Presadzuje environmentálne/sociálne vlastnosti, ale nebude realizovať žiadne udržateľné investície

Obrázok 10 Vzor predzmluvného zverejnenia ESG fondov

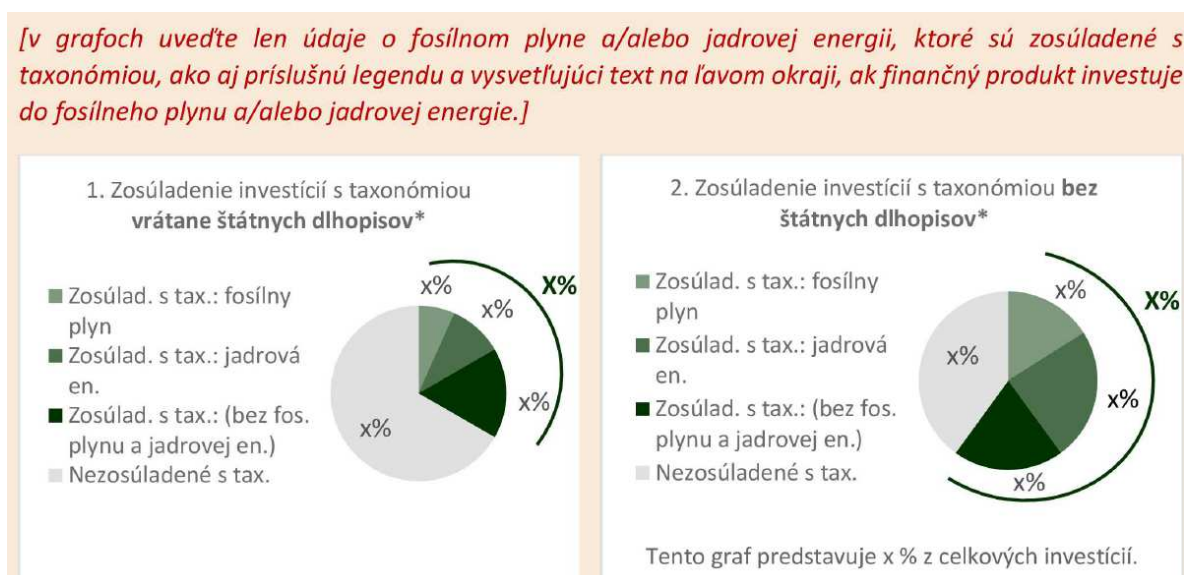
Zdroj: Delegované nariadenie SFDR

Pri alokácii aktív sa opisuje podiel investícií do konkrétnych aktív

Obrázok 11 Vzor predzmluvného zverejnenia alokácie aktív
Zdroj: Delegované nariadenie SFDR

Zosúladenie investícií s taxonómiou je zobrazené ako vzor na obrázku 12, pričom v uvedených grafoch je zelenou farbou znázornený minimálny percentuálny podiel investícií, ktoré sú zosúladené s taxonómiou EÚ a keďže vhodná metodika na určenie zosúladenia štátnych dlhopisov neexistuje, na prvom grafe je uvedené zosúladenie s taxonómiou vo vzťahu ku všetkým investíciám finančného produktu vrátane štátnych dlhopisov a na druhom grafe je zobrazené zosúladenie s taxonómiou len vo vzťahu k investíciám finančného produktu, ktoré sú iné ako štátne dlhopisy.

Obrázok 12 Zosúladenie investícií s taxonómiou
Zdroj: Delegované nariadenie SFDR

Vzor predzmluvného zverejňovania informácií o finančných produktoch uverejnených v súlade s čl. 9 nariadenia SFDR a čl. 5 nariadenia o taxonómii

Názov produktu: [uved'te]

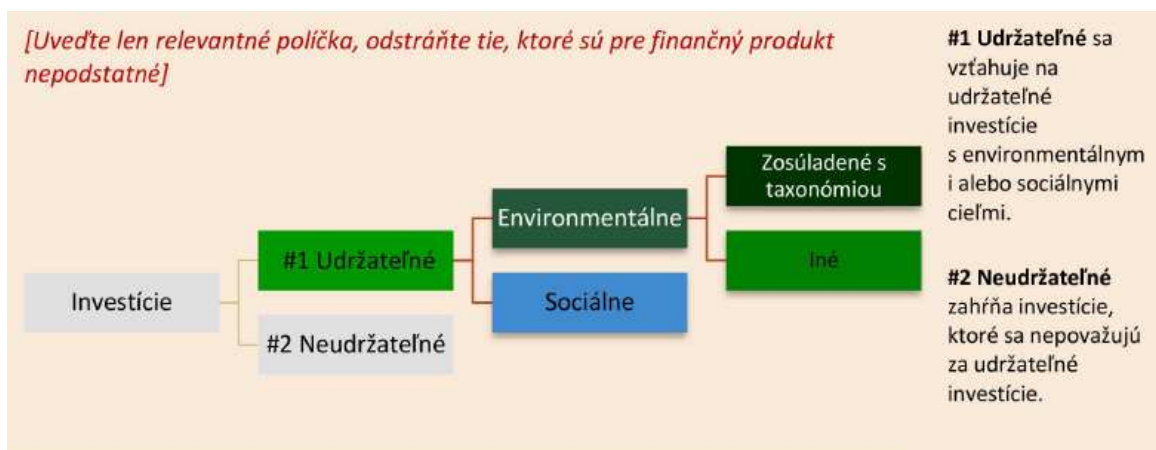
Identifikátor právneho subjektu: [uved'te]

Udržateľný investičný cieľ

Má tento finančný produkt udržateľný investičný cieľ? [označte a vyplňte podľa potreby, percentuálny údaj predstavuje minimálny záväzok k udržateľným investíciám]	
☒ ☒ ☒ Áno	☐ ☐ ☐ Nie
☐ Bude realizovať minimálny podiel udržateľných investícií s environmentálnym cieľom: ____%	☐ Presadzuje environmentálne/sociálne vlastnosti, a hoci nie je jeho cieľom udržateľná investícia, jeho minimálny podiel udržateľných investícií bude predstavovať ____%
☐ v hospodárskych činnostiach, ktoré sa podľa taxonómie EÚ považujú za environmentálne udržateľné	☐ s environmentálnym cieľom v hospodárskych činnostiach, ktoré sa podľa taxonómie EÚ považujú za environmentálne udržateľné
☐ v hospodárskych činnostiach, ktoré sa podľa taxonómie EÚ nepovažujú za environmentálne udržateľné	☐ s environmentálnym cieľom v hospodárskych činnostiach, ktoré sa podľa taxonómie EÚ nepovažujú za environmentálne udržateľné
☐ Bude realizovať minimálny podiel udržateľných investícií so sociálnym cieľom: ____%	☐ so sociálnym cieľom
☐ Presadzuje environmentálne/sociálne vlastnosti, ale nebude realizovať žiadne udržateľné investície	

Obrázok 13 Vzor predzmluvného zverejnenia ESG fondov
Zdroj: Delegované nariadenie SFDR

Alokáciu aktív a minimálny počet udržateľných investícií zobrazuje obrázok 15.

Obrázok 14 Vzor predzmluvného zverejnenia ESG fondov
Zdroj: Delegované nariadenie SFDR

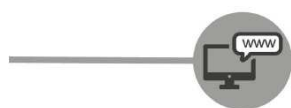
Obrázok 15 Vzor predzmluvného zverejnenia zosúladenia s taxonómiou
Zdroj: Delegované nariadenie SFDR

Zosúladenie s taxonómiou na obrázku 15 uvádza dva grafy, pričom zelenou farbou je znázornený minimálny percentuálny podiel investícií, ktoré sú zosúladené s taxonómiou EÚ. Keďže neexistuje vhodná metodika na určenie zosúladenia štátnych dlhopisov s taxonómiou, v prvom grafe sa zobrazuje zosúladenie s taxonómiou vo vzťahu ku všetkým investíciám finančného produktu, vrátane štátnych dlhopisov a v druhom grafe je zobrazené zosúladenie

s taxonómiou len vo vzťahu k investíciám finančného produktu, ktoré sú iné ako štátne dlhopisy.

Banka musí prezentovať zverejňované informácie tak, aby boli zverejnené informácie pre investora jasné, stručné, spravodlivé a nezavádzajúce a boli v súlade s delegovaným nariadením SFDR³⁷:

- zverejnené informácie týkajúce sa udržateľnosti musia byť v štandardnom jazyku bez zložitých právnych vyhlásení a technického žargónu, ktorým investor nemusí rozumieť, nemali by sa opakovať a používať rovnaké texty v rôznych fondoch (jasné viditeľné kopírovanie),
- použitie krížových a hypertextových odkazov by malo byť obmedzené iba na tie, ktoré sa vyžadujú podľa príloh II a III delegovaného nariadenia SFDR.

Kde možno nájsť ďalšie informácie o konkrétnych produktoch online?

Ďalšie informácie o konkrétnych produktoch možno nájsť na webovom sídle: *[doplňte hypertextový odkaz na webové sídlo uvedené v článku 23 tohto nariadenia]*

Obrázok 16 Vzor odkazu na hypertextové prepojenie o produkte
Zdroj: Delegované nariadenie SFDR

Hypertextový odkaz, kde nájde investor viac informácií môže banka prepojiť na svoje webové sídlo – v samostatnom oddiele s názvom „Zverejňovanie informácií o udržateľnosti“, t.j. v tej istej časti, kde uvádza banka pre investorov aj ostatné informácie týkajúce sa produktu vrátane marketingových oznámení.

Regulačné požiadavky ďalej stanovujú aj to, že zverejnené informácie o udržateľnosti majú byť zverejnené takým spôsobom, aby sa od investora nevyžadovalo, aby vyhľadával informácie na iných miestach a aby odkazy na ďalšie informácie boli presne na mieste, kde príslušné informácie aj nájde. Hypertextové prepojenia je nutné priebežne udržiavať, aby boli odkazy funkčné a pre investora dostupné. Zároveň majú banky povinnosť zverejniť informácie v dokumentácii fondu na svojom webovom sídle tak, aby bolo uverejnené podľa

³⁷ Interný právny dokument NBS. Príloha II, Delegované nariadenie SFDR 2022/1288

ktorého článku legislatívy je údaj zverejnený, avšak tak, aby nepôsobilo „označenie“ na investora rušivo.

Fondy, ktoré označujú index alebo referenčný benchmark, môžu používať akékoľvek výrazy súvisiace s ESG, ak je index ktorý fond označuje zameraný na ESG. Definovanie benchmarkov použiteľných v SFDR ešte nie je zosúladené v novele nariadenia o benchmarkoch³⁸.

Záver ESMA zo dňa 09. 02. 2023³⁹ definuje benchmarky použiteľné v ESG fondoch a produktoch a hovorí o dvoch prístupoch tzv. „high threshold“ a „low threshold“. Návrh o Benchmarkoch sa plánuje zverejniť v lete 2023. Zatiaľ sú stanovené nasledovné podmienky:

- **Fond „klimatického vplyvu“** investujúci do spoločností podnikajúcich v činnostiach zameraných na umožnenie prispôsobenia sa zmene klímy alebo jej zmierneniu **môže vo svojom názve odkazovať na vplyv** (Impact Investing),
- **Fond „udržateľnej vody“** investujúci do udržateľných spoločností, ktoré dodávajú do hodnotového reťazca vodu alebo ktoré ponúkajú produkty a technológie, ktoré sú efektívnejšie s vodou ako iné v ich kategórii, to **môže označovať vo svojom názve**,
- **Fond „udržateľnej energie“** s nešpecifickou investičnou politikou, ktorá nie je podporovaná stratégiou zameranou na investovanie do udržateľných energetických spoločností zaoberajúcich sa alternatívnou energiou a energetickými technológiami, by **nemalo byť povolené používať** takéto špecifické výrazy vo svojom názve,
- **Indexové fondy, ktoré uplatňujú politiku vylúčenia** (malý počet cenných papierov) alebo kde sa držba podstatne nelíši od podobného indexu mimo ESG, **nemal by vo svojom názve používať** výrazy súvisiace s ESG.

Posledným veľmi podstatným regulatívnym nariadením, ktoré upresňuje ako sa majú uverejniť a zachovať informácie o ESG produktoch na webových sídlach bánk v zmysle nariadenia SFDR uvádzame nižšie. Banky musia o každom produkte s presadzovaním

³⁸ Interný právny dokument ESMA. *Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1816* zo 17. júla 2020

³⁹ ESMA. *Benchmark Administrators*. [online]. [cit.2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.esma.europa.eu/esmas-activities/investors-and-issuers/benchmark-administrators>

environmentálnych alebo sociálnych vlastností a udržateľných investícií **uverejniť a zachovať na svojich webových sídlach tieto informácie:**

- opis environmentálnych alebo sociálnych vlastností alebo udržateľného investičného cieľa,
- informácie o metodikách použitých na posúdenie, meranie a monitorovanie environmentálnych alebo sociálnych vlastností alebo vplyvu udržateľných investícií vybraných pre finančný produkt, ako aj zdroje údajov, kritériá preskúmania pre podkladové aktíva a príslušné ukazovatele udržateľnosti použité na meranie skúmaných vlastností alebo celkového udržateľného vplyvu finančného produktu,
- transparentne poskytnuté informácie o vlastnostiach produktu v predzmluvnom zverejňovaní informácií v zmysle čl. 8 a 9 nariadenia SFDR,
- transparentne presadenie environmentálnych alebo sociálnych vlastností a udržateľnosti v pravidelných správach v zmysle čl. 11 nariadenia SFDR.

Záverom snád' už len posledná informácia, ktorá sa týka zverejňovania na úrovni produktov, ktorá hovorí o povinnosti správcov aktív od 01. 01. 2023 zverejňovať informácie o produktoch podľa čl. 6, čl. 8 a čl. 9 Nariadenia SFDR, pričom:

- článok 9 sa vzťahuje na produkty, ktoré majú udržateľný investičný cieľ podľa nariadenia SFDR
- článok 8 sa vzťahuje na produkty, ktoré podporujú environmentálne alebo sociálne charakteristiky a tiež dodržiavajú postupy dobrej správy podľa nariadenia SFDR
- článok 6 sa vzťahuje na produkty, ktoré zahŕňajú riziká udržateľnosti do investičných rozhodnutí alebo vysvetlia prečo tak nerobia

4.2 Marketingová komunikácia bánk cez webové stránky

Slovenské banky sú dost' zviazané pri svojich marketingových činnostiach regulačnými požiadavkami Národnej banky Slovenska. Banky musia dodržiavať uvedené nariadenia zverejnenia predzmluvných informácií o ESG produktoch, zverejňovať všetky

informácie v súlade s nariadením SFDR a dodržiavať aj presné podmienky názvov fondov. Banky a pobočky bánk fungujúce na Slovensku ponúkajú svojim investorom tieto ESG fondy

Tabuľka 2 Zoznam ESG fondov v SR

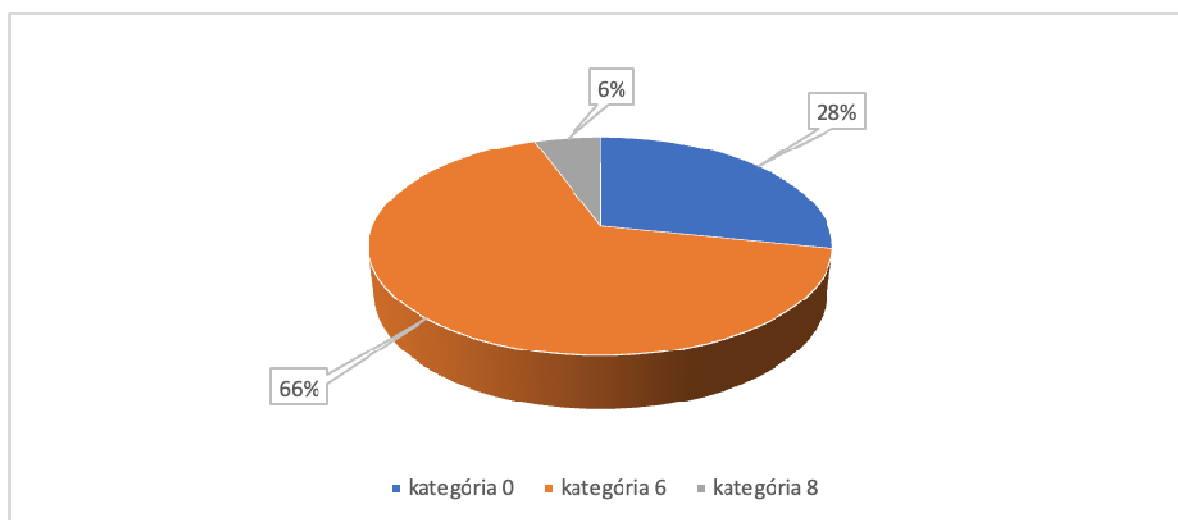
Členská spoločnosť Asociácie správcovských spoločností	Názov fondu	NAV fondu
365.invest, sprav. spol., a. s.	Eko o.p.f. - 365.invest	27 456 710,78
Asset Management Slovenskej sporiteľne, správ. spol., a.s.	AM SLSP ESG fond dividendových akcií	907 368,76
Asset Management Slovenskej sporiteľne, správ. spol., a.s.	AM SLSP ESG MIX Aktív	25 402 711,91
Asset Management Slovenskej sporiteľne, správ. spol., a.s.	AM SLSP ESG MIX Balans	10 244 360,14
Asset Management Slovenskej sporiteľne, správ. spol., a.s.	AM SLSP ESG MIX Klasik	50 627 353,60
Asset Management Slovenskej sporiteľne, správ. spol., a.s.	AM SLSP Fond zodpovedného invest, o.p.f.	151 808 735,48
Eurizon Asset Management Slovakia, správ. spol., a.s.	Eurizon AM Slovakia - ESG Zodpovedné Portfólio	19 567 114,71
KBC Asset Management NV, pobočka zahr. SS	ČSOB Fér Rastový SRI o.p.f.	27 648 421,00
KBC Asset Management NV, pobočka zahr. SS	ČSOB Fér Vyvážený SRI o.p.f.	7 195 589,00
Tatra Asset Management, správ. spol., a.s.	TAM - Fond pre modrú planétu dynamický	18 719 096,02
Tatra Asset Management, správ. spol., a.s.	TAM - Fond pre modrú planétu konzervatívny	89 152 947,02
Tatra Asset Management, správ. spol., a.s.	TAM - Fond pre modrú planétu vyvážený	58 159 251,18

Zdroj: vlastné spracovanie podľa dát z NBS

Prvý stĺpec s názvom „Členská spoločnosť Asociácie správcovských spoločností“ pomenúva správcovskú spoločnosť, cez ktorú jednotlivé banky ponúkajú svoje ESG portfólio. Druhý stĺpec „Názov fondu“ pomenúva presný názov fondu. Eko o. p. f. – 365. invest má vo svojej ponuke 365. bank. Fondy, v ktorých názve je uvedené AM SLSP ponúka Slovenská sporiteľňa, a. s. Eurizon AM Slovakia – ESG Zodpovedné Portfólio má v ponuke Všeobecná úverová banka, a. s. ČSOB Fér vyvážený a rastový SRI fond ponúka svojim investorom Československá obchodná banka, a. s., a posledné tri fondy v tabuľke, ktorých názvy obsahujú TAM – Fond pre modrú planétu (dynamický, konzervatívny a vyvážený) prostredníctvom svojej správcovskej spoločnosti ponúka svojim klientom Tatra banka, a. s. Posledný stĺpec je celkové NAV fondov (Net Asset Value) t. j. čistá hodnota majetku podielového fondu podľa interných dát Národnej banky Slovenska.

ESG fondy zverejňujú banky na základe kategorizácie podľa nariadenia SFDR, ktoré rozdeľujú fondy do kategórií podľa čl. 6, čl. 8 a čl. 9. Nižšie v grafe 1 uvádzame percentuálny podiel týchto kategórií. Pod kategóriu 0 spadajú fondy všetkých bánk a pobočiek bán pôsobiacich na Slovensku, ktoré nespádajú pod ESG fondy, teda sa jedná o klasické fondy bez preferencie udržateľnosti, jedná o 66 % podiel na trhu. Kategória podľa článku 6 nariadenia SFDR, do ktorej spadajú fondy, ktoré zahŕňajú riziká udržateľnosti do investičných rozhodnutí alebo vysvetlia prečo tak nerobia, má 6 % podiel zastúpenia na slovenskom kapitálovom trhu. Kategória podľa článku 8 nariadenia SFDR, do ktorej spadajú fondy podporujúce environmentálne alebo sociálne charakteristiky a tiež dodržiavajú postupy dobrej správy, má na slovenskom kapitálovom trhu 28 % zastúpenie.

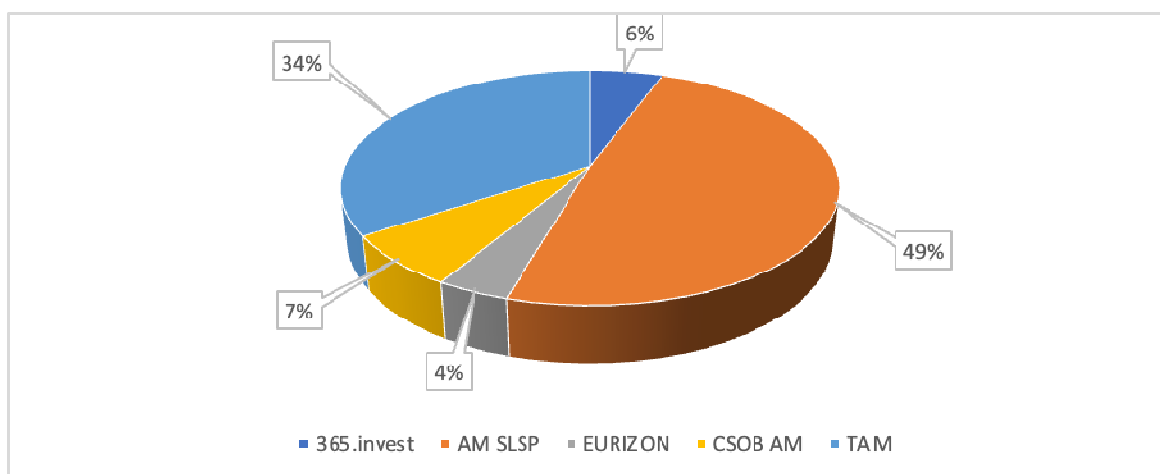
Graf 1 Podiel fondov podľa klasifikácie SFDR k 31.12.2022 (%)

Zdroj: vlastné spracovanie

V grafe 2 si predstavíme všetky ESG fondy na Slovensku podľa správcovských spoločností. Najviac ESG fondov spravuje AM SLSP a je potrebné uviesť, že na Slovensku zatiaľ žiaden fond klasifikovaný podľa článku 9 nariadenia SFDR.

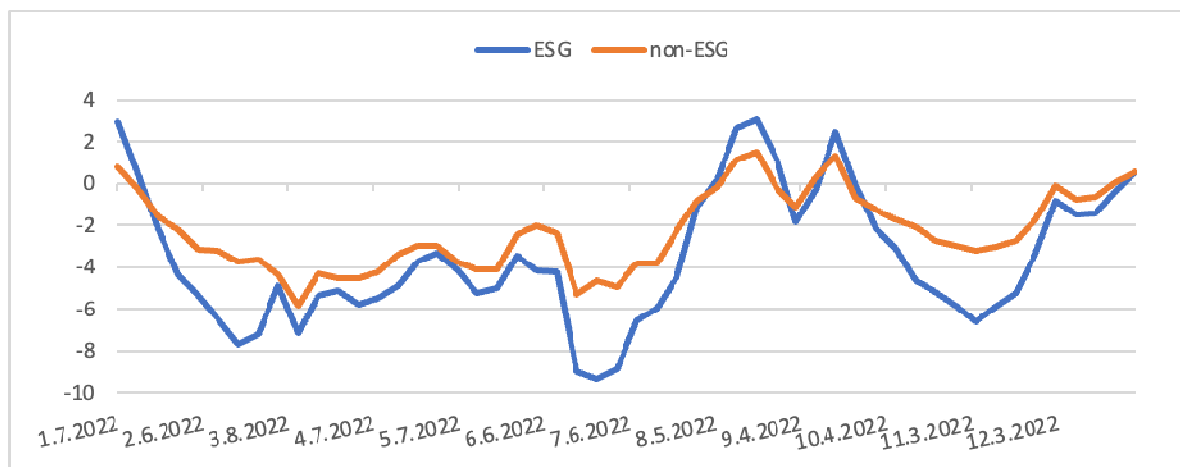
Graf 2 Podiel ESG fondov podľa jednotlivých správcovkých spoločností k 31.12.2022 (%)

Zdroj: vlastné spracovanie

Ďalší graf popisuje vývoj ESG fondov a fondov, ktoré nespádajú do kategórie ESG. Popisuje ročný vývoj fondov všetkých bánk v rámci Slovenskej republiky.

Graf 3 Priemerná ročná výkonnosť ESG fondov v SR (%)

Zdroj: vlastné spracovanie

Ponuka ESG fondov 365.bank, a. s.

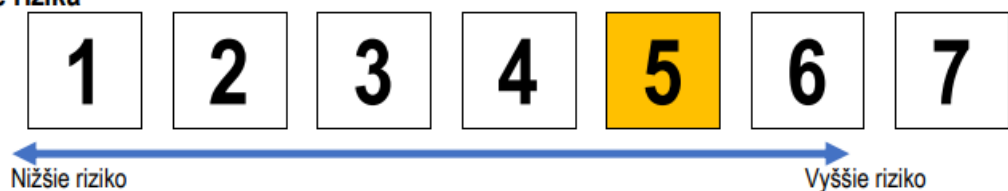
365.bank, a. s. má vo svojej ponuke jeden fond s názvom Eko o. p. f. - 365. invest, správ. spol., a. s., skrátený názov fondu je Eko fond⁴⁰. Fond bol vytvorený v roku 2021 na

⁴⁰ 365.invest. [online].[cit. 2023-04.01]. 2023. Dostupné na internete: <https://365invest.sk>

dobu neurčitú ako štandardný fond, má formu otvoreného fondu. Fond patrí do kategórie akciových fondov. Fond spravuje 365. invest, správ. spol., a. s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 621 317. Eko fond vznikol 05. 08. 2021 ako akciový fond, ktorý je určený pre dynamického a pokročilého investora, ktorý hľadá aktívne riadený unikátny fond podporujúci zelenšiu budúcnosť a dlhodobú udržateľnosť. Fond ponúka možnosť investovať do čistej energie, nízko – uhlíkovej dopravy, budovania energetickej efektívnosti a infraštruktúry. Investori môžu podporiť prechod na udržateľnosť a pomôcť rozvíjať svet smerom k dekarbonizácii. Fond preto investuje do akcií spoločností pôsobiacich v environmentálnych oblastiach: čistá energia, voda, udržateľné potraviny, riešenie klímy, kontrola životného prostredia a manažment odpadov. Podielový fond je klasifikovaný podľa čl. 8 Nariadenia SFDR. Cieľom fondu je dosiahnuť zhodnotenie jeho majetku v mene EUR prostredníctvom aktívneho výberu akciových a dlhopisových investícií, pričom podiel akciových investícií tvorí viac ako 67 % majetku. Investície fondu sú zamerané na spoločnosti, ktoré dbajú na ekologickú stránku a dopad svojho podnikania na životné prostredie, ponúkajú produkty, technológie alebo služby, ktoré podporujú zdravšie životné prostredie. Fond môže využívať aj finančné deriváty, kde správca môže uzatvárať dlhé pozície (s cieľom dosiahnuť výnos z nárastu ceny jednotlivých investícií), ako aj krátke pozície (s cieľom dosiahnuť výnos z poklesu ceny jednotlivých investícií).

Fond je určený pre dynamických investorov, ktorí akceptujú vyššiu mieru rizika pri vyššej možnosti zhodnotenia investície v investičnom horizonte 5 rokov a viac a dočasné poklesy trhu pre neho budú znamenať príležitosť k investícii. Tento typ investora sa vyznačuje nízkou averziou k riziku, jeho cieľom je dosiahnuť vysoký zisk z investície aj pri vyššej miere rizika a maximalizácia výnosu v dlhodobom horizonte (5 a viac rokov).

Ukazovatele rizika

Obrázok 17 Ukazovatele rizika investície v 365.invest
Zdroj: 365. invest

Banka na svojej webovej stránke prezentuje tento produkt obrázkom ruky so zelenou rastlinou a láka investorov reklamou „Prečo môže byť eko fond tvojou srdcovkou?“ Informácie, týkajúce sa regulačných požiadaviek prezentujúce na ich stránke sú v súlade s požiadavkami Národnej banky Slovenska.

Investor môže investovať do fondu buď priamo online cez aplikáciu 365.bank, prostredníctvom osobnej návštevy kamennej pobočky alebo cez sprostredkovateľskú sieť investičných poradcov.

Náklady v priebehu času, výška investície 10 000 EUR:

Tabuľka 3 Náklady investície v priebehu času v 365.bank

	Ukončenie po 1 roku	Ukončenie po 5 rokoch
Celkové náklady	505 EUR	1 259 EUR
Ročný vplyv nákladov	5%	2,4% každý rok

Zdroj: vlastné spracovanie

Vyplatenie podielových listov do 3 rokov je spojené s výstupným poplatkom vo výške 2 %. Po uplynutí obdobia 3 rokov je vyplatenie podielových listov bez poplatku. NAV fondu je 27 797 621,20 EUR, cena podielu: 0,008753 EUR. Výnosy z majetku fondu správca priebežne zahŕňa do aktuálnej ceny už vydaných PL.

Ponuka ESG fondov Slovenskej sporiteľne, a. s.

Slovenská sporiteľňa má vo svojej ponuke viacero ESG fondov⁴¹ - AM SLSP ESG fond dividendových akcií, AM SLSP ESG MIX Aktív, AM SLSP ESG MIX Balans, AM SLSP ESG MIX Klasik, AM SLSP Fond zodpovedného investovania, o. p. f. Na svojej webovej stránke⁴² zverejňuje banka ponuku pre Fond zodpovedného investovania, o. p. f.

Fond zodpovedného investovania, o. p. f. je štandardný otvorený podielový fond na dobu neurčitú, bol vytvorený dňa 31. 3. 2021 na dobu neurčitú. Cieľový podiel akciových investícií je 25 % a dlhových investícií 75 %. Fond je spravovaný správcovskou spoločnosťou

⁴¹ Slovenská sporiteľňa. [online].[cit. 2023-04.01]. 2023. Dostupné na internete <https://www.slsp.sk/>

⁴² Slovenská sporiteľňa. *Ukazovatele rizika*. [online].[cit. 2023-04.01]. 2023. Dostupné na internete <https://www.slsp.sk/>

Asset Management Slovenskej sporiteľne, správ. spol., a. s., so sídlom Tomášikova 48, 832 65 Bratislava, IČO: 35 820 705. Správcovská spoločnosť spolupracuje so spoločnosťou Erste Asset Management GmbH (ďalej len "EAM") v súvislosti s investičnými rozhodnutiami o udržateľných faktoroch. Fond investuje do akciových a dlhových investícií, ktoré sú klasifikované ako spoločensky zodpovedné investície na základe holistického prístupu správцovskej spoločnosti, ktorá pri výbere investícií integruje environmentálne, sociálne faktory, ako aj faktory správy a riadenia spoločností. Fond nie je špecificky zameraný na žiadne odvetvie, sektor, región, alebo na osobitnú triedu aktív. Investičný cieľ vo fonde sa dosahuje prostredníctvom investícií do akcií, dlhopisov, cenných papierov fondov bez obmedzenia ich kategórií, vrátane fondov obchodovaných na regulovanom trhu v zmysle platných právnych predpisov s označením ETF, a finančných derivátov.

Fond je vhodný pre investorov, ktorých investičným cieľom je dosiahnuť rast hodnoty investície a majú investičný horizont najmenej 4 roky. Vzhľadom na to musia byť pripravení a schopní tolerovať kolísanie hodnoty investície zodpovedajúce hodnote súhrnného indikátora rizika uvedeného nižšie, prípadne akceptovať, že investícia vo fonde môže skončiť v strate. Fond je určený pre investorov, ktorí nemajú žiadne, alebo len základné skúsenosti a znalosti o finančných nástrojoch vo fonde a vývoji kapitálových trhov, pričom dokážu urobiť informované investičné rozhodnutie na základe informácií poskytnutých na predajnom mieste.

Obrázok 18 Ukazovatele rizika investície v Slovenskej sporiteľni
Zdroj: webová stránka Slovenskej sporiteľne

Banka produkt na svojej webovej stránke prezentuje ako investíciu do zodpovedných spoločností, kedy krem zhodnotenia môže investor získať aj pravidelne vyplácaný výnos. Spĺňa všetky regulačné požiadavky zverejňovania podľa nariadení Národnej banky Slovenska.

Investor môže investovať do fondu buď priamo online cez aplikáciu George, prostredníctvom osobnej návštevy kamennej pobočky alebo cez sprostredkovateľskú sieť investičných poradcov.

Náklady v priebehu času, výška investície 10 000 EUR:

Tabuľka 4 Náklady investície v priebehu času v Slovenskej sporiteľni

	Ukončenie po 1 roku	Ukončenie po 4 rokoch
Celkové náklady	239 EUR	740 EUR
Ročný vplyv nákladov	2,4 %	1,7 % každý rok

Zdroj: vlastné spracovanie

Správcovská spoločnosť si neúčtuje žiadny poplatok spojený s vyplatením podielových listov emisie. NAV fondu je 151 808 735,48 EUR, hodnota podielu: 0,854911 EUR. Očakávaný ročný výnos je 1 %.

Ponuka ESG fondov Všeobecnej úverovej banky, a.s.

Všeobecná úverová banka, a. s.⁴³ má vo svojej ponuke jeden fond s názvom Eurizon AM Slovakia - ESG Zodpovedné Portfólio⁴⁴. Správcom fondu je Eurizon Asset Management Slovakia, správ. spol., a. s., Mlynské Nivy 1, 820 04 Bratislava 24, IČO: 35 786 272. Jedná sa o štandardný podielový fond na dobu neurčitú, vytvorený 29. 11. 2021 a má formu otvoreného fondu. Cieľom fondu je dlhodobé zhodnotenie prostredníctvom flexibilnej alokácie portfólia najmä do zmiešaných, dlhopisových, akciových a peňažných druhov aktív spôsobom, aby fond ako celok mohol byť klasifikovaný ako ESG fond podľa nariadenia o SFDR. Fond investuje do podielových fondov, ktoré spĺňajú prísne kritériá v oblasti ekológie, sociálnych otázok ako aj princípov transparentného riadenia spoločností. Fond je vhodnou alternatívou pre investorov, ktorých optimálny investičný horizont je najmenej 5 rokov.

Fond je určený pre investora so základnými znalosťami o finančných nástrojoch, je schopný porozumieť charakteristike fondu, investičným stratégiám prijatým správcovskou

⁴³ Všeobecná úverová banka.[online].[cit.2023-04.01]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.vub.sk/>

⁴⁴ Eurizon asset management.[online].[cit.2023-04.01]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.eurizonslovakia.com/>

spoločnosťou a rizikám s nimi spojenými. Je určený pre investorov, ktorí uprednostňujú zhodnocovanie svojej investície pri strednej miere rizika a zároveň očakávajú vyšší potenciál zhodnotenia svojej investície, ako v prípade termínovaných vkladov, peňažných alebo dlhopisových fondov.

Obrázok 19 Ukazovatele rizika investície VUB

Zdroj: Eurizon asset management

Na webovej stránke banky nie je priamo ponuka na fond, k ponuke a informáciám o fonde a je možné dostať až cez webovú stránku správcovskej spoločnosti, kde sú zároveň zverejnené aj všetky informácie pre investorov v zmysle regulácie Národnej banky Slovenska.

Investovať do fondu môže investor priamo prostredníctvom banky ako aj prostredníctvom správcovskej spoločnosti či už online alebo osobne.

Náklady v čase, s výškou investície 10 000 EUR:

Tabuľka 5 Náklady investície v priebehu času vo VUB

	Ukončenie po 1 roku	Ukončenie po 5 rokoch
Celkové náklady	303 EUR	977 EUR
Ročný vplyv nákladov	3,1 %	1,9 % každý rok

Zdroj: vlastné spracovanie

NAV fondu je 19 567 114,71 EUR, aktuálna hodnota podielu 0,0898 EUR. Výška výstupného poplatku pri investíciách je 0,80 % z aktuálnej ceny podielového listu do jedného roka od žiadosti od kedy je podielnik vlastníkom podielového listu a bez poplatku ak je podielnik vlastníkom nad jeden rok. Očakávaný ročný výnos fondu nemá Všeobecná úverová banka, a.s. zverejnený na svojej webovej stránke.

Ponuka ESG fondov Československej obchodnej banky, a. s.

Československá obchodná banka, a. s. má vo svojej ponuke pre investorov dva fondy ČSOB Fér Rastový SRI o. p. f. a ČSOB Fér Vyvážený SRI o. p. f.⁴⁵ Obidva fondy dosahujú výnosy z rastu hodnoty majetku podfondu európskeho štandardného fondu s názvom Sivek Global Medium Responsible Investing - Institutional F Shares SK, spravovaného spoločnosťou KBC Asset Management NV v rámci skupiny KBC/ČSOB (Hlavný fond). Aby sme mali lepšiu objektivitu v komparácii produktov, budeme porovnávať iba jeden fond z týchto dvoch s ostatnými fondami iných bánk vyššie.

Tento fond sme z komparácie vylúčili vzhľadom ku skutočnosti, že sa jedná o úplne odlišný produkt ako zvyšné, ktoré sme monitorovali. Pri tomto fonde správcovská spoločnosť investuje majetok vo fonde na základe vlastného uváženia, pričom fond je aktívne spravovaný, bez referencie na benchmark. Fond používa aj finančné deriváty na zabezpečenie proti trhovému a úrokovému riziku. Dosahované výnosy fondu sa denne zahŕňajú do hodnoty podielových listov, podielnikom sa nevyplácajú.

Ponuka ESG fondov Tatrabanky, a. s.

Poslednou bankou, ktorá ponúka ESG fondy na Slovensku je Tatra banka, a. s.,⁴⁶ má v ponuke tri fondy: TAM - Fond pre modrú planétu konzervatívny, vyvážený a dynamický. Aby bolo naše porovnanie subjektívne, vybrali sme si fond TAM - Fond pre modrú planétu dynamický, aby sme ho mohli porovnať s fondom 365.bank, a. s., ktorý je tiež dynamický.

Fond pre modrú planétu dynamický o. p. f. bol vytvorený 18. marca 2019 na dobu neurčitú ako štandardný podielový fond. Fond je od 2. augusta 2021 zberným fondom hlavného fondu s názvom Raiffeisen Nachhaltigkeit - Wachstum vytvoreného dňa 2. marca 2020 na dobu neurčitú a preto je 85 % a viac majetku vo fonde investovaných do podielových listov hlavného fondu. Správcom fondu je Tatra Asset Management, správ. spol., a. s., Hodžovo námestie 3, 811 06 Bratislava, IČO: 35 742 968. Cieľom fondu je dosahovanie výnosu z pohybu cien podielových listov hlavného fondu, z finančných nástrojov s úrokovým výnosom a zhodnotenie fondu v EUR v odporúčanom investičnom horizonte. Fond je určený

⁴⁵ Československá obchodná banka.[online].[cit.2023-04.01]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.csob.sk/>

⁴⁶ Tatra banka .[online].[cit.2023-04.01]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.tatrabanka.sk>

pre investorov, ktorí preferujú faktory udržateľnosti, sú zameraní na výnosy a snažia sa o dosiahnutie úrokových výnosov a kurzových ziskov v rovnakej miere.

Tatrabanka na svojej webovej stránke zverejňuje ako jediná aj informácie o zelenosti vo väčšej miere ako ostatné banky a uvádza tam nasledovné environmentálne a sociálne vlastnosti fondu:

V rámci investovania zohľadňuje hlavný fond environmentálne a sociálne vlastnosti, najmä zmenu klímy, prírodný kapitál a biodiverzitu, znečisťovanie životného prostredia a odpad, možnosti zlepšenia životného prostredia (ako zelené technológie a obnoviteľná energia), ľudské zdroje, zodpovednosť za škody spôsobené chybami na výrobku a za bezpečnosť výrobku, vzťahy so zainteresovanými skupinami a možnosti zlepšenia sociálnej situácie (ako prístup k zdravotnej starostlivosti). Dobrá správa spoločnosti je predpokladom investovania. Neexistuje žiadne obmedzenie týkajúce sa konkrétnych environmentálnych alebo sociálnych vlastností. Nebola stanovená žiadna referenčná hodnota na dosiahnutie presadzovaných environmentálnych alebo sociálnych vlastností. Investičná stratégia zahŕňa vzhľadom na ESG záväzné negatívne kritériá, komplexnú analýzu týkajúcu sa udržateľnosti a zostavovanie portfólií s prihliadnutím na hodnotenie ESG a indikátor momentum ESG. Obzvlášť vysoká hodnota sa pritom kladie na kvalitu spoločnosti a obchodného modelu. Pre investovanie je rozhodujúci vysoký stupeň udržateľnosti a základná sila. Minimálny podiel udržateľných investícií je 51%.

Vzhľadom na možnosť vyšších výnosov musia byť investori pripravení a schopní znášať zvýšené kolísanie hodnoty a zodpovedajúce straty vrátane aj tých vyšších. Investori by mali mať relevantné skúsenosti a znalosti o investičných produktoch a kapitálových trhoch alebo by sa mali poradiť, aby boli schopní ohodnotiť riziká a príležitosti spojené s investovaním do tohto fondu. Odporúčaný investičný horizont Fondu je minimálne 10 rokov.

Fond je zaradený do rizikovej triedy označenej hodnotou 3 zo 7, čo predstavuje stredne nízku rizikovú triedu.

Súhrnný ukazovateľ rizika

Obrázok 20 Ukazovatele rizika investície v Tatrabanke

Zdroj: webová stránka Tatrabanky

Tatra banka, a. s. má tento fond pre investorov zverejnený priamo na svojej webovej stránke spolu so všetkými dokumentami v zmysle regulácie Národnej banky Slovenska.

Investor môže zainvestovať priamo online alebo osobne na pobočke alebo cez správcovskú spoločnosť banky, prípadne cez finančného poradcu.

Náklady v čase, výška investície 10 000 EUR:

Tabuľka 6 Náklady investície v priebehu času v Tatrabanke

	Ukončenie po 1 roku	Ukončenie po 5 rokoch
Celkové náklady	445 EUR	1 729 EUR
Ročný vplyv nákladov	4,45 %	2,45 % každý rok

Zdroj: vlastné spracovanie

NAV fondu je 18 719 096,02 EUR, aktuálnu hodnotu podielu nemá Tatra banka, a. s. na svojej webovej stránke uvedenú. Výška výstupného poplatku pri investíciách je 3 % z aktuálnej ceny podielového listu do jedného roka od žiadosti od kedy je podielnik vlastníkom podielového listu, v 2. roku je poplatok vo výške 2 % z aktuálnej ceny podielového listu, v 3. roku 1 % a bez poplatku po 3. roku. Očakávaný ročný výnos 5,7 až 7,2 %.

4.3 Vyhodnotenie porovnania webových stránok bánk a ESG fondov

Zverejňované informácie o ESG produktoch bánk sme porovnávali na základe kritických parametrov ich webových stránok.

Zverejňovanie podľa SFDR nariadenia

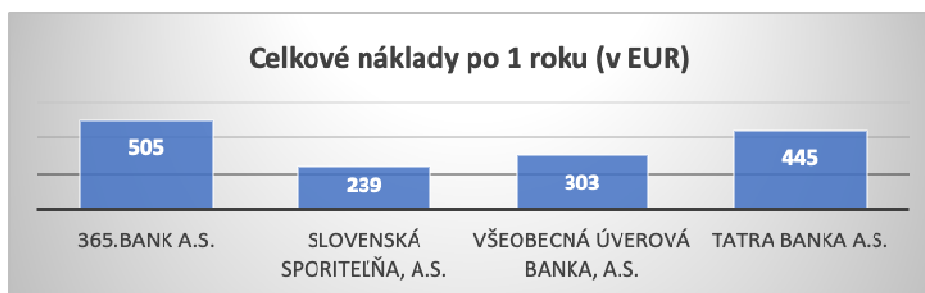
Všetky porovnávané webové sídla sú v súlade s nariadeniami o udržateľnosti a tiež z pohľadu marketingu voči investorovi. Povinnosť bánk zverejňovať na webových sídlach bánk informácie týkajúce sa ESG fondov si splnili všetky banky, okrem Všeobecnej úverovej banky a.s., ktorá informácie svojim investorom poskytuje len prostredníctvom webového sídla

svojej správcovskej spoločnosti. Nakoľko ešte nie je ucelená dohľadová legislatíva Národnej banky Slovenska, drobné nedostatky ako nesprávne uvedené údaje v štatúte fondu, nedostatočné uvedené informácie o udržateľnosti fondu apod. nebudeme považovať za negatívum.

Zverejňovanie informácií o produkte

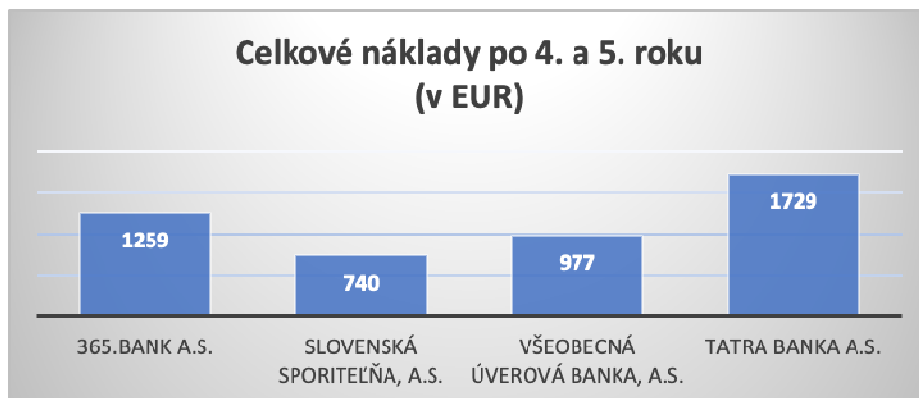
Všetky banky prezentujú svoje fondy zaujímavo, s dostatočným presahom na fakty o udržateľnosti. Rovnako mali všetky banky zverejnené doplňujúce informácie týkajúce sa fondov, ako rizikovosť investície, profil investora, kľúčové informácie pre investora, štatút fondu. Vzhľadom k tomu, že banky majú povinnosť informovanosti, boli všetky podklady zverejnené všetkými bankami podobne, to čo sa líšilo boli údaje o fonde a jeho detailoch a popise. Rozdiel, ktorý sme zaznamenali sa týkal nákladovosti fondu, kedy sme porovnali investíciu vo výške 10 000 EUR vo všetkých bankách v horizonte ukončenia po 1 roku investovania a po ukončení investičného horizontu, t. j. po 5 rokov, okrem Slovenskej sporiteľne a. s. , kde sme horizont uvádzali 4 roky kvôli limitu investície na 4 roky danej bankou. Zistili sme, že najvyššie poplatky v horizonte 1 roka má 365. bank, a. s.. Po 5 rokoch (Slovenská sporiteľňa, a. s. po 4 rokoch) sa stala najdrahšou pre investora Tatra banka, a. s. Zistené údaje sme vyznačili v grafoch nižšie.

Graf 4 Celkové náklady po 1 roku investovania

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 5 Celkové náklady po 4. a 5. roku

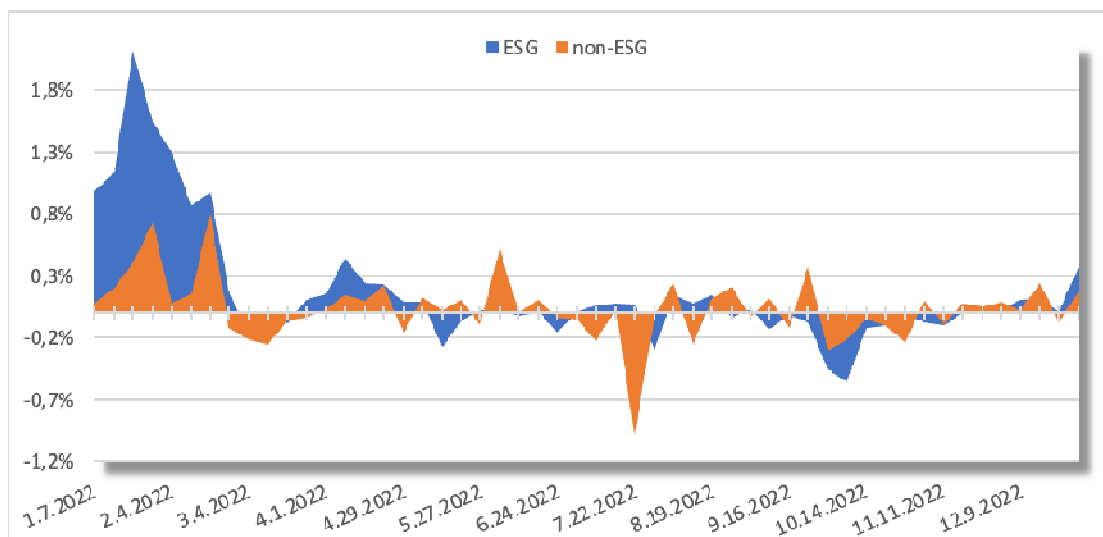

Zdroj: vlastné spracovanie

Redemácie fondov

Ďalším skúmaným parametrom, na ktorý sme sa zamerali boli aj redemácie, ktoré sú dôležitým kritériom spokojnosti investorov, hlavne v novinke medzi fondami, do ktorých investori ešte neinvestovali dlhodobo. Vývoj ESG fondov na Slovensku v období od januára 2022 do decembra 2022. V grafe 7 sú zobrazené aj záporné položky, čo znamená, že niektoré fondy stihli investori aj redemovať, hlavne v októbri boli redemácie investorov vo vyššej miere ako je štandardom.

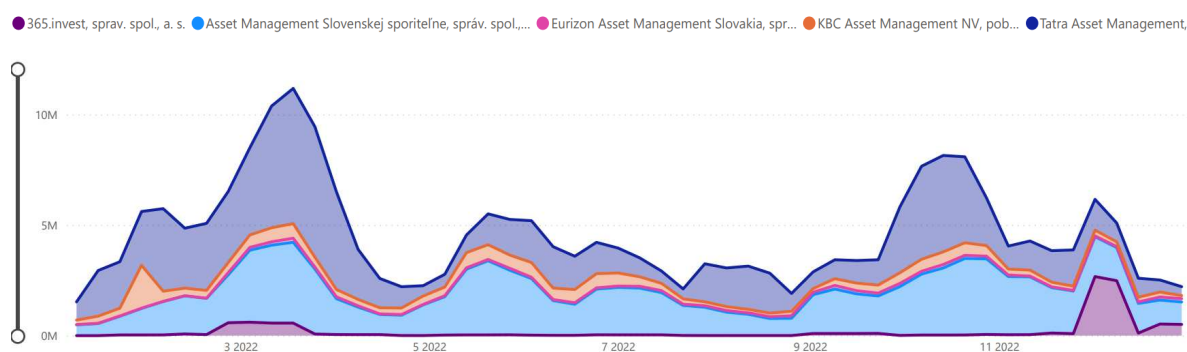
Graf 6 Vývoj čistých predajov ESG fondov (% z NAV)

Zdroj: vlastné spracovanie

U klientov Tatrabanky, a. s. sme zistili zvýšený počet redemácií investorov v mesiacoch marec a október 2022. Klienti, ktorí redemovali vlastnili dynamický Fond pre modrú planétu a podľa informácií z webových stránok sa jedná o najdrahší fond pre investora. Uvedené redemácie sme zaznamenali aj v dotazníkoch investorov, ktoré si zdôvodnime v ďalšej časti diplomovej práce.

Graf 7 Redemácie investorov všetkých spoločností za sledované obdobie v r.2022

Zdroj: vlastné spracovanie

4.4 Výsledky primárneho výskumu

V tejto časti našej práce sa budeme zaoberať vyhodnotením dotazníka spokojnosti investorov. Údaje sme získali od profesionálnych investorov na odbornom seminári k regulácii udržateľného financovania na kapitálových trhoch v Českej národnej banke v Prahe dňa 21. 02. 2023 a na konferencii Sustainability Committee a ESG regulácie z pohľadu Národnej banky Slovenska dňa 28. 02. 2023 v Bratislave. Aby sme zabezpečili objektivnosť výskumu, do výskumu budú zapojení iba profesionálni investori podľa MiFID II kategorizácie a investori, ktorí majú skúsenosť s ESG fondami v slovenských bankách.

Dotazník sme rozdelili na časti. V prvej časti sme si zadefinovali základné zistenia o investorovi ako pohlavie, vek, krajinu pobytu, najvyššie dosiahnuté vzdelanie

V druhej časti dotazníka sme zisťovali skúsenosti s investovaním a v ktorej banke investovali alebo investujú, skúsenosti so zelenými fondami, ich očakávanie od zelených

investícií t. j. či preferujú udržateľnosť alebo ziskovosť fondu a ako vnímajú marketingové aktivity bánk a či majú informácie aj o iných zelených fondoch mimo svojej banky a tých fondov, do ktorých už investujú. Otázkami v dotazníku sme zisťovali, či sa jedná o profesionálneho klienta, ktorý má skúsenosti s investovaním, na ktorého sa náš výskum primárne zameriava a na základe otázok bude zrejmé, že sa jedná o profesionálnych investorov, ktorí majú znalosti a skúsenosti s investovaním a ich úroveň v oblasti investovania je dostatočná pre náš výskum aj na základe kategorizácie klienta podľa MiFID II. MiFID pre klientov znamená, že budú podľa svojich znalostí a skúseností tzv. zrelosti na finančných trhoch zaradení do kategórie neprofesionálneho alebo profesionálneho klienta. Zaradenie do príslušnej kategórie má vplyv na úroveň ochrany, ktorá bude zo strany banky poskytovaná, pričom kategória neprofesionálnych klientov je považovaná za kategóriu s najvyšším stupňom ochrany. Do týchto kategórií sú zaradení všetci investori, ktorí sa rozhodnú cez banku investovať.

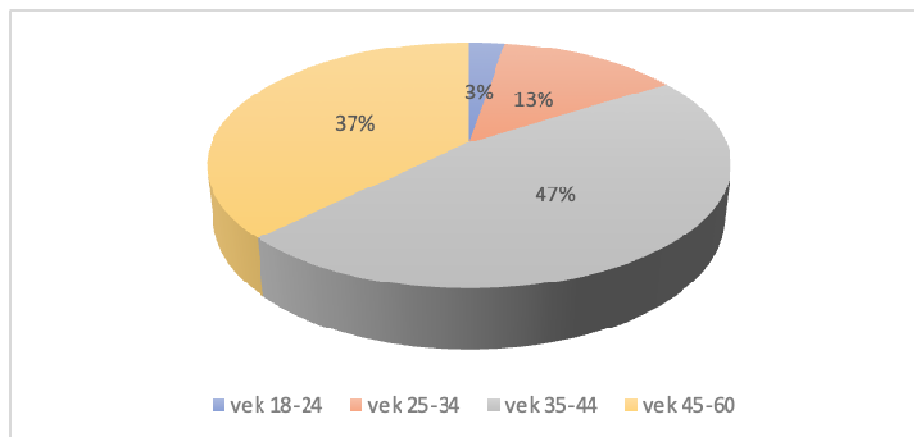
V tretej časti sme sa zamerali na oblasti, do ktorých investovali. Tiež sme chceli zistiť, či investori investovali do ESG fondov, cez ktorú banku investovali, ich očakávania, pohľad na marketingové aktivity banky, či sú dostatočne o svojom produkte informovaní, ako vnímajú produkty iných bánk, ich investičné preferencie a či boli naplnené ich očakávania v „zelenosti“ ich produktu, do ktorého investovali a tiež či niekto z respondentov už redemoval a ak áno, aký mal na redemáciu dôvod.

Otázky v dotazníku boli formulované na jednoduché odpovede (ÁNO/NIE) a tiež na otvorené otázky aby sme zabezpečili objektivnosť v odpovediach profesionálnych investorov. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o investorov, ktorí majú s investovaním skúsenosti, nechceli sme ich obmedzovať predvolenými otázkami, ale zachovali sme priestor aj na vlastné odpovede.

Vzorka 75 respondentov, resp. investorov, ktorí sa v investovaní vyznajú, majú aj vysoké očakávania od investovania a je nutné zdôrazniť, že ich očakávania nemusia úplne korešpondovať s klasickým retailovým klientom banky, ktorého pracovníci banky oslovia za účelom predaja ESG fondu. Zistili sme, že až 100% respondentov sa na základe otázok testov vhodnosti a primeranosti umiestnilo automaticky v skupine profesionálnych klientov, čo sa dalo samozrejme očakávať, keďže prieskum sme vykonávali na odbornom seminári a konferenciách a mali vedomosť o tom, že ich banka otestovala na vhodnosť a primeranosť.

V grafe 9 znázorňujeme vek respondentov a to hlavne s poukazom na to, že do veku 24 rokov sa prieskumu zúčastnili iba 3 % respondentov.

Graf 8 Vek respondentov

Zdroj: vlastné spracovanie

Ďalšie otázky mali za úlohu preskúmať to, či investori investovali do ESG fondov, cez ktorú banku investovali, ich očakávania, pohľad na marketingové aktivity banky, či boli dostatočne o svojom produkte informovaní, ako vnímali produkty iných bánk, ich investičné preferencie a či boli naplnené ich očakávania v „zelenosti“ ich produktu, do ktorého investovali.

Hypotéza 1:

Stanovili sme si hypotézu, ktorú si potvrdíme alebo zamietneme pomocou kontingenčnej tabuľky a Pearsonovho Chi – kvadrát testu.

Hypotéza (H): Predpokladáme, že investori, ktorí investovali do ESG fondov vnímajú „zelenosť“ fondov, ktoré im banky ponúkajú.

Hladina významnosti α : 10 %

Testové kritérium:

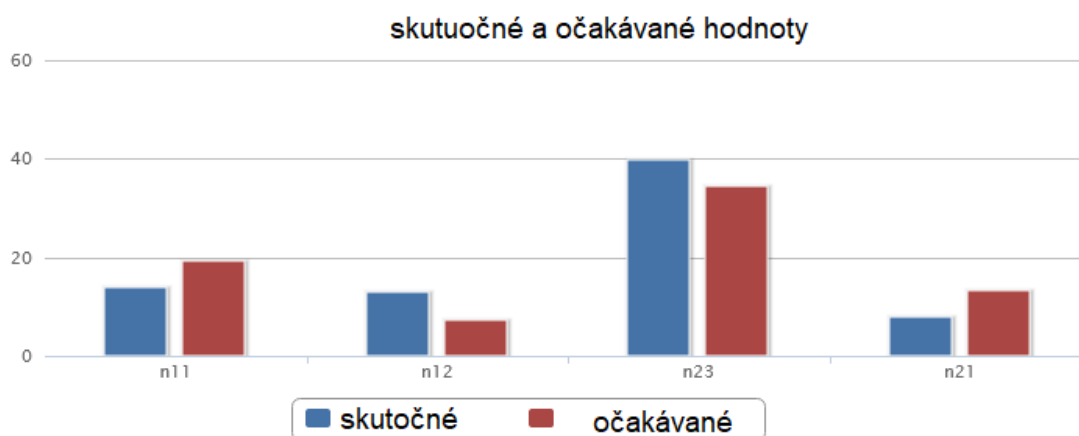
$$G = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - n'_{ij})^2}{n'_{ij}}$$

Tabuľka 11 Kontingenčná tabuľka – Ochota investorov investovať do ESG fondov

Hypotéza H0 : nezávisí VO19 od VO10 H1 : závisí VO19 od VO10			VO19: Ponúkla Vám banka, v ktorej ste investovali zelenosť akú ste očakávali?		Spolu
			Áno	Nie	
VO10: Investovali ste do ESG fondov?	Áno	Počet	14	13	27
		Očakávaný	19,4	7,6	27,0
		% spolu	18,7 %	17,3 %	36,0 %
	Nie	Počet	40	8	48
		Očakávaný	34,6	13,4	48,0
		% spolu	53,3 %	10,7 %	64,0 %
Spolu		Počet	54	21	75
		Očakávaný	54,0	21,0	75,0
		% spolu	72,0 %	28,0 %	100,0 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 9 Skutočné a očakávané hodnoty hypotézy 1

Zdroj: vlastné spracovanie

Do kontingenčnej tabuľky sme zadali dáta z dotazníkov, konkrétne sme sa zamerali na dotazníkové otázky VO19: „Ponúkla Vám banka, v ktorej ste investovali zelenosť akú ste očakávali?“ a VO10: „Investovali ste do ESG fondov?“

Po dosadení do vzorca vychádza testové kritérium:

$$G = 8.495$$

Kritická hodnota:

$$\chi(1-\alpha); df = 2.706$$

Sila závislosti:

$$C = 0,32$$

Rozhodnutie:

Hypotézu sme overili spracovaním údajov v kontingenčnej tabuľke a chí – kvadrát testom, ktorým sme si overili súvislosť dvoch kategorických premenných a to pozorovaných a očakávaných hodnôt. Overovali sme závislosť, ako vnímajú investori predaj ESG produktov bankami a ich zelenosť a tak si zodpovedali aj na výskumnú otázku 2. Porovnali sme skutočné hodnoty z dotazníkov s teoretickými navrhovanými hodnotami a zhodu týchto hodnôt sme overili chí – kvadrát testom dobrej zhody.

Výsledkami testu sme zistili, že na hladine významnosti 10 % nulovú hypotézu o nezávislosti jednotlivých znakov nepotvrdzujeme a potvrdzujeme hypotézu H1, ktorá nám hovorí, že určitá závislosť existuje, keďže výsledok testového kritéria je 8,495 (viac ako 2,706). Sila nezávislosti vyšla v intervale 0,32, čo znamená, že závislosť medzi premennými je čiastočne slabá.

Nulová hypotéza H0: Ponuka banky, do ktorej investori investovali nezávisí na rozhodnutí investovať do ESG fondov.

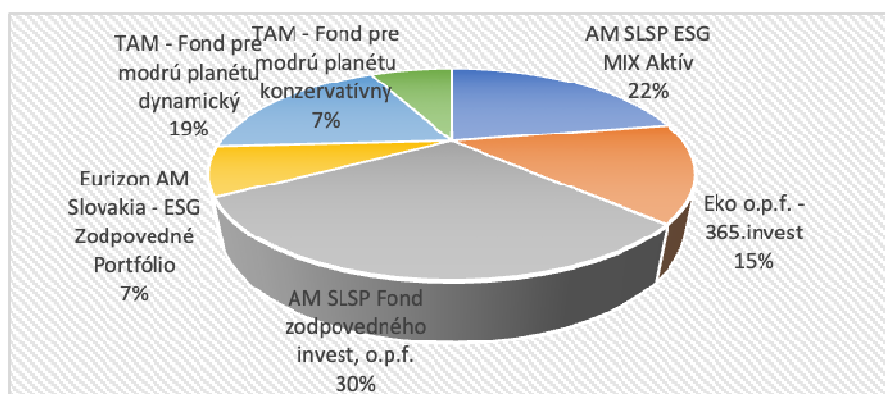
Hypotéza H1: Ponuka produktov banky, do ktorej investori investovali závisí na ich rozhodnutí investovať do ponúkaných ESG fondov.

Na základe vyššie uvedených argumentov potvrdzujeme hypotézu H. Z výsledkov štatistických metód vyplýva, že investori vnímajú „zelenosť“ ponúkaných ESG fondov bankami, na základe čoho sa rozhodujú investovať.

Vyhodnotením odpovedí z dotazníkov sme zistili, že do ESG fondov investovalo iba 36 % zúčastnených respondentov, celkovo 27 účastníkov prieskumu. Fondy, do ktorých investovali sú uvedené v grafe nižšie.

Z celkového počtu 27 účastníkov, 3 respondenti, teda vzorka 11 % odpovedala možnosťou NIE na otázku „Fondy uvedené vyššie vlastníte aj aktuálne?“ a na otázku či finančné prostriedky z fondu redemovali, všetci traja respondenti odpovedali ÁNO. Všetci traja respondenti vlastnili Fond pre modrú planétu dynamický fond.

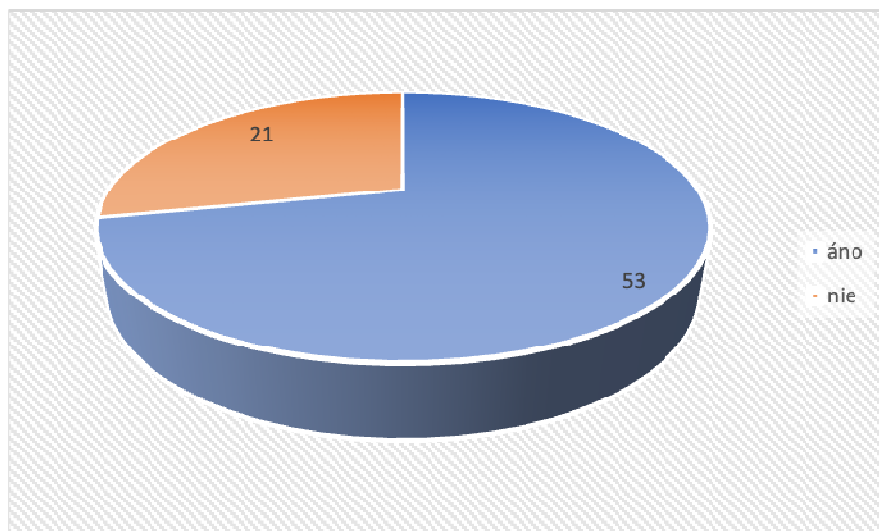
Graf 10 Prehľad ESG investícií respondentov

Zdroj: vlastné spracovanie

Na otázku, či im bol zo strany banky poskytnutý test vhodnosti a primeranosti odpovedalo až 53 zo 75 účastníkov NIE. Vzhľadom ku skutočnosti, že sa jedná o profesionálnych klientov, ktorí už v minulosti vo svojej banke test vhodnosti a primeranosti absolvovali, je možné, že banka test neopakovala a pokladá ich na základe skúsenosti za vhodných investorov.

Graf 11 Test vhodnosti a primeranosti

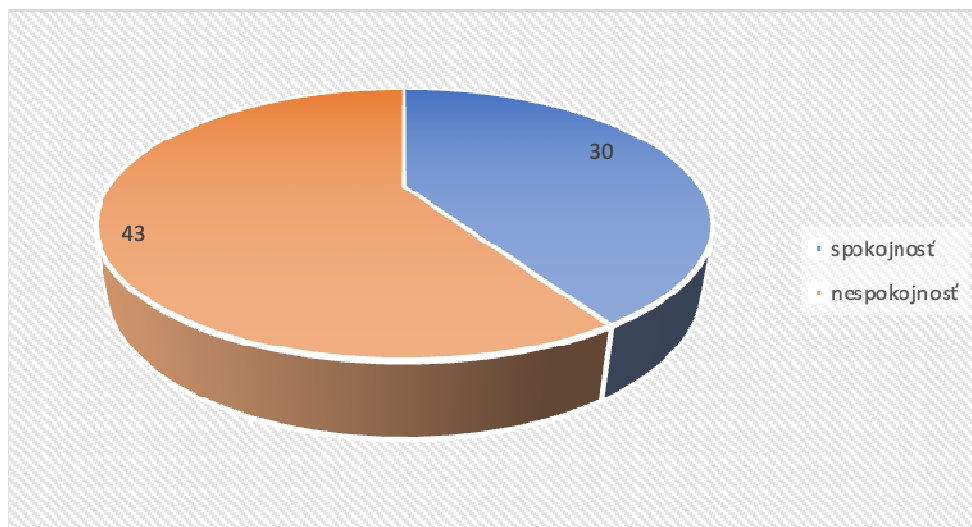

Zdroj: vlastné spracovanie

Na otázku preferencií zelenosti alebo výnosu z investovania sa k zelenosti priklonilo len 30 respondentov zo 75. Marketingové aktivity ohľadne ESG produktov vnímali respondenti pozitívne, dostatočne vnímali informácie. Aj marketingové aktivity ESG produktov iných bánk vnímali celkovo pozitívne. Z grafu vyplýva, že naši respondenti sa prikláňajú k preferencii zelenosti. Môžeme to odôvodniť aj nedávnou pandémiou, ktorá doslova zrýchlila príklon investorov k zeleným investíciám. Vzostup smerom k ekológii cítiť už niekoľko rokov, no čím ďalej je oveľa výraznejší. A podobne, ako pandémia zrýchlila prechod k väčšej digitalizácii a práci z domu, rovnako nasmerovala investorov k zmene v myslení a zodpovednejšiemu prístupu pri tvorbe ich portfólií. Bonusom je, že zelené investície majú perspektívu vyšších ziskov oproti konkurencii.

Spoločnosť Fidelity Investments realizovala analýzu zameranú na akcent ochrany životného prostredia. Investorom ponúkli za obdobie 9 mesiacov vyššie výnosy s cieľom pritiahnuť ich pozornosť a získať tak potrebné finančné prostriedky. Analýza hovorí, že firmy s top ratingom ESG (environmentálne, sociálne a podnikové riadenie) ponúkli akcionárom počas prvých deväť mesiacov roka priemerný zisk na úrovni 0,4 percenta. Na porovnanie – skupina firiem s najhoršou ESG známkou odpísala 23 %.

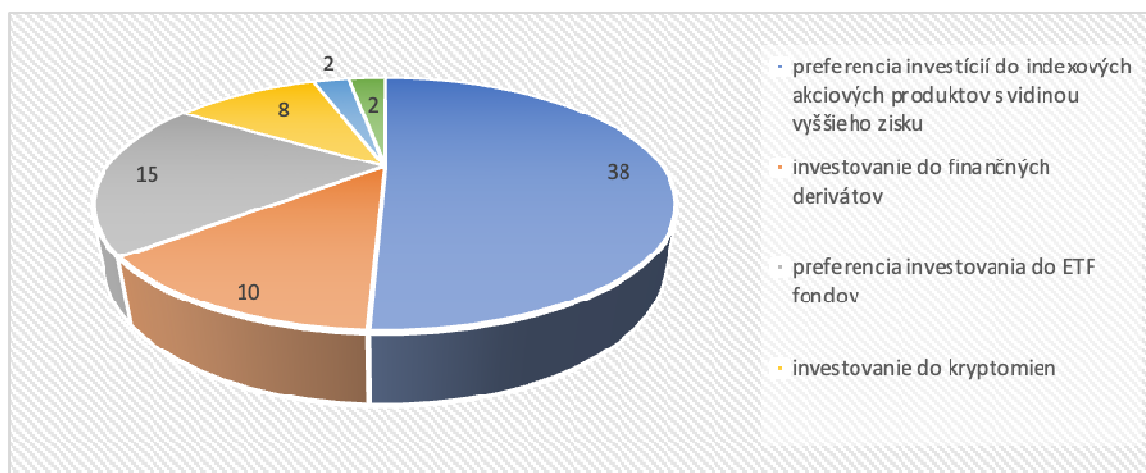
Graf 12 Preferencie zelenosti

Zdroj: vlastné spracovanie

Na otázku, do ktorej oblasti by ste radi investovali boli otázky rôzne, zo 75 účastníkov vyjadrilo 38 účastníkov preferenciu investícií do indexových akciových produktov s vidinou vyššieho zisku. 10 účastníkov sa vyjadrilo, že by radi investovali do finančných derivátov, 15 vyjadrili preferenciu investovania do ETF fondov, 8 respondenti do kryptomien, 2 účastníci by radi obchodovali menové páry a 2 respondenti nevyjadrili žiadnu odpoveď.

Graf 13 Oblasť investovania respondentov

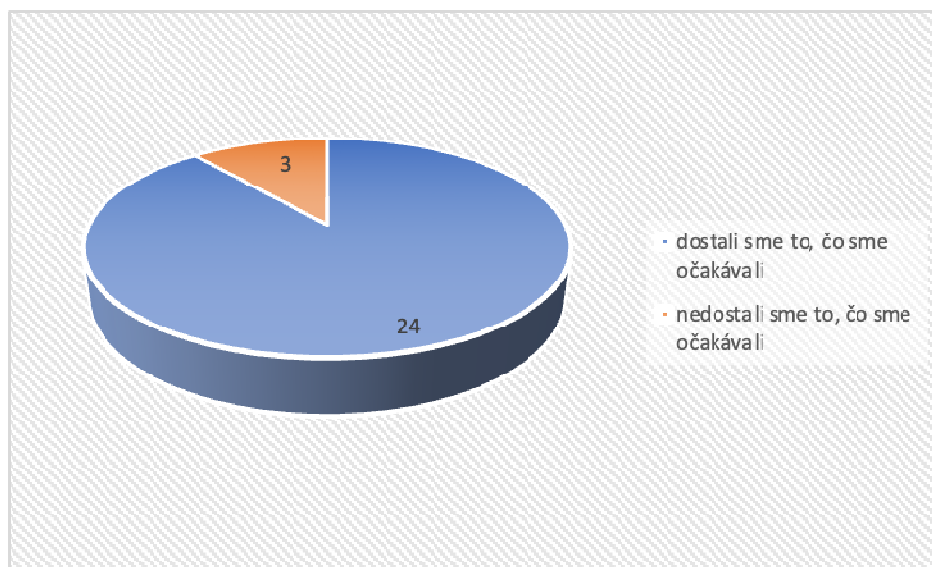

Zdroj: vlastné spracovanie

Ďalšou otázkou sme sa pýtali tých respondentov, ktorí investovali do ESG fondov, či ich investovanie splnilo očakávania. Z celkového počtu 75 respondentov na danú otázku odpovedala vzorka 27 respondentov.

27 respondentov, ktorí podľa výskumu investovali do ESG fondov, odpovedali na otázku, či dostali „zelenosť“ akú očakávali. Až 14 respondentov odpovedalo kladne, zvyšní záporne a traja respondenti odpovedali, že nedostali to, čo očakávali a jedná sa o respondentov, ktorí zároveň svoje financie aj redemovali, teda spätne odkúpili. Všetci traja respondenti, ktorí sa pre redemáciu rozhodli vlastnili Fond pre modrú planétu dynamický fond Tatra banky, a. s., a odporúčania pre banku uviedli, aby znížila náklady a poplatky. Ďalšie odporúčania respondentov voči bankám boli, aby lepšie zaškolili pracovníkov bánk, nakoľko mali skúsenosti s nie dostatočne odborným personálom na pobočkách. Tiež odporúčali znížiť výstupné poplatky, ktoré sú v niektorých prípadoch dosť vysoké.

Graf 14 Spokojnosť s investovaním do ESG fondov

Zdroj: vlastné spracovanie

4.5 Vyhodnotenie výskumných otázok a hypotézy.

V našej diplomovej práci sme si položili dve výskumné otázky:

VO1: Ako naplňajú webové stránky bánk regulatívne požiadavky ESG produktov na marketing?

VO2: Ako vnímajú investori predaj ESG produktov bankami a ich „zelenosť“?

Zároveň sme stanovili hypotézu, pomocou ktorej sme skúmali či sa potvrdí alebo zamietne hypotéza **H: Predpokladáme, že investori, ktorí investovali do ESG fondov vnímajú „zelenosť“ fondov, ktoré im banky ponúkajú.**

Výskumnú otázku 1 sme vyhodnotili na základe dvoch kritérií a to ako zverejňujú banky produkty na webových stránkach podľa SFDR nariadenia, ktoré je nariadené regulátorom a ďalším kritériom bolo zverejňovanie o produkte (ESG fond).

Všetky porovnávané webové sídla sú v súlade s nariadeniami o udržateľnosti a tiež z pohľadu marketingu voči investorovi. Povinnosť bánk zverejňovať na webových sídlach bánk informácie týkajúce sa ESG fondov si splnili všetky banky, okrem Všeobecnej úverovej banky a. s., ktorá informácie svojim investorom poskytuje len prostredníctvom webového sídla svojej správcovskej spoločnosti. Nakoľko ešte nie je ucelená dohľadová legislatíva Národnej banky Slovenska, drobné nedostatky ako nesprávne uvedené údaje v štatúte fondu, nedostatočné uvedené informácie o udržateľnosti fondu apod. nebudeme považovať za negatívum.

Všetky banky prezentujú svoje fondy zaujímavo, s dostatočným presahom na fakty o udržateľnosti. Rovnako mali všetky banky zverejnené doplňujúce informácie týkajúce sa fondov, ako rizikovosť investície, profil investora, kľúčové informácie pre investora, štatút fondu. Vzhľadom k tomu, že banky majú povinnosť informovanosti, boli všetky podklady zverejnené všetkými bankami podobne, to čo sa líšilo boli údaje o fonde a jeho detailoch a popise. Rozdiel, ktorý sme zaznamenali sa týkal nákladovosti fondu, kedy sme porovnali investíciu vo výške 10 000 EUR vo všetkých bankách v horizonte ukončenia po 1 roku investovania a po ukončení investičného horizontu, t. j. po 5 rokoch, okrem Slovenskej sporiteľne a. s. , kde sme horizont uvádzali 4 roky kvôli limitu investície na 4 roky danej bankou. Zistili sme, že najvyššie poplatky v horizonte 1 roka má 365. bank, a. s.. Po 5 rokoch (Slovenská sporiteľňa, a. s. po 4 rokoch) sa stala najdrahšou pre investora Tatra banka, a. s.

Výskumná otázka 2

27 respondentov, ktorí podľa výskumu investovali do ESG fondov, odpovedali na otázku, či dostali „zelenosť“ akú očakávali. Až 14 respondentov odpovedalo kladne, zvyšní záporne a traja respondenti odpovedali, že nedostali to, čo očakávali a jedná sa o respondentov, ktorí zároveň svoje financie aj redemovali, teda spätne odkúpili. Všetci traja respondenti, ktorí sa pre redemáciu rozhodli vlastnili Fond pre modrú planétu dynamický fond Tatra banky, a. s. a odporúčania pre banku uviedli, aby znížila náklady a poplatky.

Z výsledkov **štatistickej metódy chi - kvadrátu**, ktorou sme skúmali či investori vnímajú „zelenosť“ ponúkaných ESG fondov bankami sme hypotézu potvrdili a zistili sme, že investori vnímajú „zelenosť“ ponúkaných ESG fondov bankami, na základe čoho sa rozhodujú investovať.

4.6 Odporúčania pre banky

Odporúčania pre banky na základe výsledkov nášho výskumu na tieto oblasti:

- **Webové stránky bánk**

Aktuálne webové stránky bánk naplňajú štandardizované regulatívne požiadavky na zverejňovanie ESG fondov, avšak nakoľko je regulácia ESG fondov stále neucelená zo strany regulátora, odporúčame bankám sledovať legislatívne nariadenia, ktorými regulátor poukazuje na povinné kritériá zverejňovania informácií o udržateľnosti. Povinnosť zverejňovať informácie týkajúce sa ESG fondov pri aktuálnych nastaveniach splnili všetky sledované banky, okrem Všeobecnej úverovej banky a. s., ktorá informácie svojim investorom poskytuje informácie len prostredníctvom webového sídla svojej správcovskej spoločnosti. Nakoľko ešte nie je ucelená dohľadová legislatíva Národnej banky Slovenska, drobné nedostatky ako nesprávne uvedené údaje v štatúte fondu, nedostatočné uvedené informácie o udržateľnosti fondu apod. nebudeme považovať za negatívum.

Všetky banky prezentujú svoje fondy zaujímavo, s dostatočným presahom na fakty o udržateľnosti. Rovnako mali všetky banky zverejnené doplňujúce informácie týkajúce sa fondov, ako rizikovosť investície, profil investora, kľúčové informácie pre investora, štatút fondu. Vzhľadom k tomu, že banky majú povinnosť informovanosti, boli všetky podklady zverejnené všetkými bankami podobne, to čo sa líšilo boli údaje o fonde a jeho detailoch

a popise. Rozdiel, ktorý sme zaznamenali sa týkal nákladovosti fondu, kde sa Tatra banka a. s. na základe poplatkov ukázala ako veľmi drahá banka a stala sa tak najdrahšou bankou pre investora, čo bolo zaznamenané aj zvýšenými redemáciami fondu banky.

Odporúčame bankám sledovať aktualizácie regulatívnych nariadení a prispôbiť im svoje webové stránky.

- **Vnímanie ESG produktov investormi**

Z výsledkov výskumu vyplynulo, že väčšina respondentov bola ovplyvnená vnímaním zeleného marketingu, **niektorí respondenti uviedli, že nedôverujú ESG fondom ani marketingu bánk**, ktoré tvrdia, že ich fondy sú ozaj zelené. Niektorí respondenti vyjadrili, že nemajú vôbec záujem o ESG fondy a sú voči všetkému čo súvisí s udržateľnosťou skeptickí, nakoľko sa stretli aj s produktami iných inštitúcií, ktoré napĺňali podstatu greenwashingu. Na základe negatívnych skúseností nemajú už záujem investovať do ESG fondov ani v budúcnosti. Tiež zazneli vyjadrenia o tom, že banky nátlakovo predávajú ESG fondy bez dostatočných informácií o zelenosti produktu, teda webové stránky banky poskytujú dostatočné informácie o udržateľnosti fondu, ale zamestnanec banky nemá o informáciách vlastného produktu dostatočné vedomosti a prekrúca fakty o fonde za účelom predaja. Zazneli tiež negatívne tvrdenia na náklady a poplatky bánk.

Naše odporúčanie na základe vykonaného výskumu pre banky je, aby:

- svojich potenciálnych investorov informovali o fondoch a ich udržateľnosti dostatočne,
- informovali ich o rizikách investovania,
- dôsledne s investormi pred investovaním vyplnili test vhodnosti a primeranosti a akceptovali ak sa potenciálny investor v teste nehodí ako vhodný kandidát na investovanie do udržateľných investícií,
- navrhujeme, aby banky neprispôbovali svoje testy vhodnosti a primeranosti svojim nárokom na predaj, ale aby akceptovali klienta a jeho reálne preferencie investovania.

Znaky greenwashingu sme ani na jednom webovom sídle skúmaných bánk nezaznamenali, všetky fondy boli dostatočne udržateľné v zmysle legislatívy EÚ, takže v tomto ohľade nie je potrebné vykonať žiadnu nápravu.

Veľmi dôrazným odporúčaním je, aby banky svojich pracovníkov dostatočne odborne zaškolili.

Záver

Cieľom diplomovej práce bolo spracovanie prehľadu o aktuálnych podmienkach zeleného investovania vo finančnej oblasti. Na základe poznania podmienok regulátora v tejto oblasti sme spracovali rozbor s využitím dát získaných marketingovým prieskumom a spracovali návrhy a odporúčania na zlepšenie marketingovej komunikácie bankových spoločností s cieľom zvýšiť intenzitu a kvalitu ich zákazníckej orientácie v oblasti kapitálového trhu. Zaoberali sme sa podstatnými aspektami a aktuálnymi trendami udržateľného marketingu v oblasti spoločensky zodpovedného investovania v bankovníctve.

V prvej kapitole sme sa venovali teoretickým poznatkom v oblasti udržateľného investovania, opísali sme podstatné teoretické aspekty Parížskej dohody, Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a Európskeho ekologického dohovoru. Tiež sme popísali environmentálne, spoločenské faktory a faktory dobrej správy a objasnili regulatívne požiadavky Európskeho systému finančného dohľadu a osobitosti ESG marketingu.

V druhej a tretej kapitole sme sa venovali cieľu našej práce a metodike práce a charakteristikám objemu skúmania. Vysvetlili sme metodiku práce, ktorou sme postupovali v našom výskume. Opísali sme charakteristiku objemu skúmania, pracovné postupy, spôsob získavania údajov a ich zdroje, použité metódy vyhodnotenia a interpretácie výsledkov.

V poslednej kapitole sme zozbierali teoretické poznatky vplyvu regulátora na zelené investovanie bánk, zameraný na webové stránky v zmysle nariadení ESMA a konkrétne kroky regulátora týkajúce sa zverejňovania informácií o fondoch. Objasnili sme súčasné regulatívne opatrenia Národnej banky Slovenska v oblasti udržateľného investovania.

Zanalyzovali sme marketingovú komunikáciu konkurujúcich bánk a to akým spôsobom ponúkajú banky zelené produkty svojim investorom a vzájomne sme tieto ponuky porovnali.

Vytvorili sme dotazník zameraný na spokojnosť investorov s marketingom bánk a na získanie údajov týkajúcich sa ich preferencií udržateľnosti a vyhodnotili sme marketingovú komunikáciu webových stránok bánk a vytvorili návrhy na zlepšenie marketingovej komunikácie s cieľom zvýšiť intenzitu a kvalitu ich zákazníckej orientácie v oblasti kapitálového trhu. Následne sme vyhodnotili vnímania a postoje investorov s marketingom bánk a ponukou zelených fondov.

Pracovali sme s výskumnými otázkami, ktorými sme chceli zistiť ako naplňajú webové stránky bánk regulatívne požiadavky ESG produktov na marketing a ako vnímajú investori predaj ESG produktov bankami a ich „zelenosť“. Vnímanie ESG produktov sme overovali overením hypotézy a Pearsonovým Chi – kvadrát testom.

Z výsledkov výskumu vyplynulo, že väčšina respondentov bola ovplyvnená vnímaním zeleného marketingu, **niektorí respondenti uviedli, že nedôverujú ESG fondom ani marketingu bánk**, ktoré tvrdia, že ich fondy sú ozaj zelené. Niektorí respondenti vyjadrili, že nemajú vôbec záujem o ESG fondy a sú voči všetkému čo súvisí s udržateľnosťou skeptickí, nakoľko sa stretli aj s produktami iných inštitúcií, ktoré naplňali podstatu greenwashingu. Na základe negatívnych skúsenosti nemajú už záujem investovať do ESG fondov ani v budúcnosti. Tiež zazneli vyjadrenia o tom, že banky nátlakovo predávajú ESG fondy bez dostatočných informácií o zelenosti produktu, teda webové stránky banky poskytujú dostatočné informácie o udržateľnosti fondu, ale zamestnanec banky nemá o informáciách vlastného produktu dostatočné vedomosti a prekrúca fakty o fonde za účelom predaja. Zazneli tiež negatívne tvrdenia na náklady a poplatky bánk.

Bankám sme na základe výsledkov nášho výskumu v oblasti vizuálu webových stránok navrhli, aby dodržiavali štandardizované regulatívne požiadavky zverejňovaných informácií o ESG fondoch a aby sledovali legislatívne nariadenia, ktorými regulátor nariaďuje povinné kritériá zverejňovania informácií o udržateľnosti.

Povinnosť zverejňovať informácie týkajúce sa ESG fondov pri aktuálnych nastaveniach splnili všetky sledované banky, okrem Všeobecnej úverovej banky a.s., ktorá informácie svojim investorom poskytuje informácie len prostredníctvom webového sídla svojej správcovskej spoločnosti. Nakoľko ešte nie je ucelená dohľadová legislatíva Národnej banky Slovenska, drobné nedostatky ako nesprávne uvedené údaje v štatúte fondu, nedostatočné uvedené informácie o udržateľnosti fondu apod. sme nepovažovali za negatívum.

Všetky banky prezentujú svoje fondy zaujímavo, s dostatočným presahom na fakty o udržateľnosti. Rovnako mali všetky banky zverejnené doplňujúce informácie týkajúce sa fondov, ako rizikovosť investície, profil investora, kľúčové informácie pre investora, štatút fondu. Vzhľadom k tomu, že banky majú povinnosť informovanosti, boli všetky podklady

zverejnené všetkými bankami podobne, to čo sa líšilo boli údaje o fonde a jeho detailoch a popise.

Naším odporúčaním pre banky je, aby sledovali aktualizácie regulatívnych nariadení a prispôbiť im svoje webové stránky. Na základe výskumu sme navrhli bankám, aby svojich potenciálnych investorov informovali o udržiateľných fondoch dostatočne, aby ich informovali o ich rizikách investícií a dôsledne s investormi pred investovaním vyplnili test vhodnosti a primeranosti. Tiež sme odporučili, aby akceptovali výsledky testov a ak sa potenciálny investor nehodí ako vhodný kandidát na investovanie do udržiateľných investícií. Navrhli sme bankám, aby neprispôbovali testy vhodnosti a primeranosti ich nárokom na predaj fondov, ale aby zohľadnili preferencie investorov v oblasti udržiateľnosti.

Dôrazne sme odporučili bankám zaškolenie personálu v oblasti kapitálového trhu.

Zoznam bibliografických odkazov

Knižné zdroje

1. Interný dokument Európskej centrálnej banky. *Politické usmernenia zvolenej predsedníčky Ursuly von der Leyenovej: Politické usmernenia pre budúcu Komisiu (2019 – 2024) – „Ambicióznejšia Únia: Môj plán pre Európu“.*
2. Interný právny dokument ESMA. *Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1816 zo 17. júla 2020.*
3. Interný právny dokument ESMA-34-472-373. *Guidelines on Funds names.*
4. Interný právny doklad NBS. Príloha II, Delegované nariadenie SFDR 2022/1288 zo 06.04.2022

Internetové zdroje

1. Agenda 2030. *Pre udržateľný rozvoj*. [online]. [cit. 2023 03 31]. 2023. Dostupné na internete: <https://agenda2030.statistics.sk/Agenda2030/>
2. Československá obchodná banka. [online]. [cit. 2023 04.01]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.csob.sk/>
3. Doklad ECB. *Klimatické zmeny a makroekonomika*. [online]. [cit. 2023 03.11]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op243~2ce3c7c4e1.en.pdf>
4. DBS. *ESG Funds Promotion*. [online]. [cit. 2023 03 31]. 2023. Dostupné na internete: https://www.dbs.com.hk/personal/promotion/esg_fund
5. Digitálny Nomad. *Čo je udržateľný marketing?* [online]. [cit. 2023-03 31]. 2023. Dostupné na internete: <https://digitalnynomad.xyz/co-je-udrzatelny-marketing/>
6. ECB. *Európsky systém finančného dohľadu* [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/esfs/html/index.sk.html>
7. European Commission. *European green bond standard*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/european-green-bond-standard_en
8. Európska komisia. *Ciele Európskej komisie*. [online]. [cit. 2023 03.11]. 2023. Dostupné na internete: <https://commission.europa.eu/index>
9. Európska rada. *Parížska dohoda o zmene klímy*. [online]. [cit. 2023-04.11]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/climate-change/paris-agreement/>
10. Eurizon asset management. [online]. [cit. 2023-04.01]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.eurizonslovakia.com/>
11. ESMA. *Benchmark Administrators*. [online]. [cit. 2023 03 31]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.esma.europa.eu/esmas-activities/investors-and-issuers/benchmark-administrators>
12. ESMA. *Sustainable finance*. [online]. [cit. 2023 03 31]. 2022. Dostupné na internete: [Plán trvalo udržateľného financovania na roky 2022 – 2024 \(europa.eu\)](https://www.esma.europa.eu/esmas-activities/investors-and-issuers/benchmark-administrators)
13. Fakulta manažmentu Prešovská univerzita. *Zborník z vedeckých prác z katedry ekonómie a ekonomiky*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2012. Dostupné na internete: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/kotulic17/subor/9.pdf>
14. Invest EU. *About Invest EU*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: https://investeu.europa.eu/about-investeu_sk
15. Lexis Nexis. *European Supervisory Authorities*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.lexisnexis.co.uk/legal/glossary/european-supervisory-authorities-esas>
16. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. *Agenda 2030*. [online]. [cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/index.html>

17. NBS.SK. *Zelená Európa*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://nbs.sk/aktuality/zelena-europa/>
18. PARTNERS. *Zelené dlhopisy: Revolúcia made in Europe*. [online].[cit.2023-03-31].2023. Dostupné na internete: <https://www.partnersgroup.sk/o-spolocnosti/komentare/zelene-dlhopisy-revolucia-made-europe>
19. Právny dokument EUR-LEX. *Európsky ekologický dohovor*. [online].[cit. 2023-03-31].2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex:52019DC0640>
20. Právny dokument EUR-LEX. *Nariadenie SFDR*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32019R2088>
21. Právny dokument. Úradný vestník EÚ. *Nariadenie SFDR*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>
22. Právny dokument. Úradný vestník EÚ. *Nariadenie o Taxonómii*. [online].[cit. 2023-03-31].2023.Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2088&from=EN>
23. Slovenská sporiteľňa. *Ukazovatele rizika*. [online].[cit. 2023-04.01]. 2023. Dostupné na internete <https://www.slsp.sk/>
24. Sustainable Marketing Guide. *CSR Europe's Sustainable Marketing Guide*. [online].[cit. 2023-03-31]. 2023. Dostupné na internete: https://twosidesna.org/wp-content/uploads/sites/16/2018/05/CSRs_Europe_Sustainable_Marketing_Guide.pdf
25. Všeobecná úverová banka.[online].[cit.2023-04.01]. 2023. Dostupné na internete: <https://www.vub.sk/>
26. United Nations. *SustainableDevelopment*. [online].[cit.2023-03-31].2023.Dostupné na internete: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>
27. UNITED NATIONS CLIMATE CHANGE. *The Paris Agreement*. [online].[cit.2023-03-31].2023. Dostupné na internete: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>
28. 365.invest. *Ukazovatele rizika*. [online].[cit. 2023-04.01]. 2023. Dostupné na internete: <https://365invest.sk>